Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok VII. Kwiecień Nr. 4.

WIADOMOŚCI KONTROLI SKARBOWEJ

ORGAN ZAWODOWY
STOWARZYSZENIA URZĘDNIKÓW
KONTROLI SKARBOWEJ

WARSZAWA
1931

TREŚĆ NUMERU:

Redaktor: BOLESŁAW ŻURAKOWSKI

Komitet Redakcyjny: Władysław Szeiwel, Józef Wierzbowski, Antoni Gerwin, Bolesław Żurakowski.

Adres Redakcji i Sekretarjatu Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej: Warszawa, ul. Koszykowa 45 m. 8. Telefon B. 815-93. Konto P. K. O. № 1444.

Warunki prenumeraty: Członkowie Stowarzyszenia U. K. S. otrzymują pismo bezpłatnie. Dla nieczłonków cena egz. 1 zł. 50 gr.

Ceny ogłoszeń: Cała strona 60 zł., pół strony 35 zł., ¼ strony 20 zł.

Wydawca: Zarząd Główny Stow. Urzędn. Kontr. Skarbowej w Warszawie.

Warszawskie Zakłady Graficzne, Wilcza 60, tel. 893-47.

Rok VII. Kwiecień 1931. Nr. 4.

WIADOMOŚCI KONTROLI SKARBOWEJ

Walny Zjazd delegatów S. U. K. S.

Na podstawie postanowień § 27 p. j) statutu Stowarzyszenia, Zarząd Główny zwołuje na dzień 15 i 16 maja 1931 r. zwyczajne roczne Walne Zebranie Delegatów Kół Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej, które odbędzie się w sali Domu Wypoczynkowego S. U. K. S. „Gorgany“ w Jamnej z następującym porządkiem dziennym:

Dn. 15 maja 1931 r., godzina 10 rano:

1) Zagajenie i przemówienie powitalne.
2) Wybór prezydjum Zjazdu (przewodniczącego, dwóch asesorów, dwóch sekretarzy).
3) Wybór komisji mandatowej.
4) Zatwierdzenie protokółu ostatniego Walnego Zebrania.
5) Sprawozdanie Zarządu Głównego z działalności za 1930 rok.
6) Sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej.
7) Sprawozdanie Komisji Mandatowej.
8) Dyskusja do punktu 5, 6 i 7.
9) Wybór Komisji: a) Matki, b) Organizacyjnej, c) Budżetowo-gospodarczej, d) Ochrony praw, e) Prasowej i Wydawnictw.

Przerwa obrad plenarnych.

10) Prace Komisyj.

Dn. 16 maja 1931 r., godzina 11 rano:

11) Sprawozdanie Komisji b), c), d), e) i uchwały.
12) Sprawozdanie Komisji Matki.
13) Wybory prezesa, członków Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego.
14) Zamknięcie Zjazdu.

Z powołaniem się na postanowienia § 23 p. a) — zauważa się, że prawo do reprezentowania Kół z głosem decydującym na Walnym Zjeździe posiadają delegaci, wybrani przez członków danego Koła, przyczem na każdych 50 członków Koła przypada jeden delegat. Każdych następnych 50 członków uprawnia do reprezentacji przez dalszego delegata.

Ilość członków Koła mniejsza od 50-ciu członków liczy się za całe 50.

Uprawnieni delegaci do reprezentowania Koła na Walnym Zjeździe winni się zaopatrzyć w pełnomocnictwa według następującego wzoru.

„Zarząd Koła Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej (wymienić siedzibę Koła) stwierdza, że Koło liczy ..... członków i że pp. (wymienić nazwiska i imiona delegatów) uprawnieni zostali do reprezentowania tutejszego Koła na Walnym Zjeździe Delegatów Kół S. U. K. S. w dniach 15 i 16 maja r. b.“. (Podpis) prezes i sekretarz Zarządu oraz pieczęć Koła).

Pełnomocnictwa powyższej treści winny być oddane przy wstępie na salę obrad, wzamian których otrzymają koledzy delegaci odpowiednie legitymacje, ze strony Komisji Weryfikacyjnej (mandatowej).

Wreszcie zaznacza się, że po Walnym Zjeździe, t. j. dnia 17 maja r. b., odbędzie się uroczyste poświęcenie i otwarcie Domu Wypoczynkowego S. U. K. S. „Gorgany“ w Jamnej, na które zapraszamy wszystkich pp. Kolegów Delegatów oraz prosimy o jak największy udział pp. Kolegów Członków naszego Stowarzyszenia w tej uroczystości.

Program uroczystości:

1) O godzinie 11-ej przed południem uroczysta Msza Św. w kaplicy zakładowej Domu Wypoczynkowego S. U. K. S. „Gorgany“.

2) Przemówienia okolicznościowe.

3) Zwiedzanie Domu Wypoczynkowego i jego urządzeń, następnie,

4) Raut.

Za Zarząd Główny:

Sekretarz: (—) Wierzbowski. Prezes: (—) Szeiwel.

Uwadze delegatów i gości, jadących do Jamnej.

Jadąc do Jamnej koleją, dojeżdża się do st. kol. *Jaremcze*, gdzie w dniach 14, 15 i 17 maja r. b. przy pociągach rannych będą oczekiwały na pp. delegatów i gości pojazdy, wysłane przez Zarząd Domu Zdrowia w Jamnej.

Delegaci i goście, przybywający z okolic Jamnej, dojeżdżają do przystanku kolejowego Jamna.

Obniżka płac urzędniczych.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW Z DNIA 10-go KWIETNIA 1931 R.

Na podstawie art. 4 ust. 3, ustawy skarbowej z dn. 21 marca 1931 r. na okres od dn. 1 kwietnia 1931 r. do dn. 31 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 188) zarządza się co następuje:

§ 1. Cofa się od dn. 1 maja 1931 r. dodatki do uposażenia, względnie zaopatrzenia, pobierane na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy skarbowej z dn. 21 marca 1931 r. na okres od dn. 1 kwietnia 1931 r. do 31 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 188).

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Skarbu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzenie Wykonawcze.

Ministerstwo Skarbu zaznacza, że powyższe rozporządzenie, które zostanie ogłoszone w najbliższym numerze Dziennika Ustaw dotyczy również tych pracowników kontraktowych, którzy pobierali 15% dodatek miesięczny do wynagrodzenia.

Ministerstwo Skarbu oznajmia, że Rada Ministrów w tymże dniu 10 kwietnia 1931 r. powzięła następującą uchwałę:

Na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy skarbowej z dnia 21 marca 1931 r. na okres od 1 kwietnia 1931 r. do 31 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 188) zarządza się:

1. Wynagrodzenie pracowników kontraktowych nie podpadających pod rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 1931 r., w sprawie cofnięcia dodatków, przewidzianych w ustawie skarbowej z dnia 21 marca 1931 r., należy obniżyć od dnia 1 maja 1931 r. o 15%.

2. Upoważnia się Ministra Skarbu do obniżenia o 15% uposażeń tych funkcjonarjuszów monopolów, którzy pobierają uposażenie na podstawie innych tytułów prawnych niż ustawa uposażeniowa z 1923 r.

3. Upoważnia się Ministra Skarbu do zarządzenia w roku budżetowym 1931/32 dalszej zaliczkowej wypłaty dodatku na mieszkanie oraz zasiłków miesięcznych na zasadach uchwalonych przez Radę Ministrów w dniu 20 grudnia 1928 roku.

4. Wszystkie kwoty, zaoszczędzone skutkiem zastosowania wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów i punktów 1 i 2 niniejszej uchwały w planach finansowo-gospodarczych przedsiębiorstw i monopolów państwowych, zwiększają wpłatę tych przedsiębiorstw i monopolów do Skarbu Państwa, ustaloną budżetem na rok 1931/32.

5. Wykonanie niniejszej uchwały porucza się Ministrowi Skarbu.

Ministerstwo Skarbu prosi o bezzwłoczne wydanie odpowiedniego zarządzenia w sprawie wstrzymania wypłaty 15% dodatku miesięcznego, którego sposób obliczenia określono w części II okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 4 lipca 1928 r. L. D. III. 2140 (1)28, oraz o wydanie zarządzeń w sprawie obniżenia o 15% wynagrodzenia pracowników kontraktowych wyjaśniając przytem, jak następuje:

1. Punkt 1 wyżej przytoczonej uchwały Rady Ministrów ma na myśli wszystkich tych pracowników kontraktowych, którzy nie pobierali 15% dodatku miesięcznego.

2. Zgodnie z zasadami prawa cywilnego obniżenie wynagrodzenia pracowników kontraktowych objętych punktem 1 uchwały, winno nastąpić drogą odpowiedniej zmiany umów z ważnością od dnia 1 maja 1931 r., co należy bezzwłocznie spowodować. *Jeżeli pracownik odmówi wyrażenia zgody na zmianę umowy należy ją bezzwłocznie wypowiedzieć względnie przy umowach zawartych na czas określony nie odnawiać umowy i w ten sposób umowę z tym pracownikiem definitywnie rozwiązać.* Przyjęcie ponowne na zajmowane stanowisko pracownika, który nie wyraził zgody na zmianę umowy z dnia 1 maja 1931 r., byłoby obejściem uchwały Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia r. b. i jako takie może być przez Państwo wzbronione.

3. Wykonanie punktu 2 uchwały nastąpi w drodze osobnych zarządzeń.

Na podstawie punktu 3 wyżej przytoczonej uchwały Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 1931 r. Ministerstwo Skarbu pro- o wydanie zarządzeń w sprawie zaliczkowej wypłaty w roku budżetowym 1931/32 dodatku na mieszkanie oraz zasiłków miesięcznych, określonych w art. 1 i 2 projektu ustawy o dodatku na mieszkanie, podanego do wiadomości okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 22 grudnia 1928 r. L. D. III. 3954(1)28 w wysokości ustalonej w wyżej określonym okólniku. W sprawie podatku dochodowego od dodatku na mieszkanie i zasiłków miesięcznych. Ministerstwo Skarbu powołuje się na swój okólnik z dnia 22 listopada 1930 r. L. D. V. 6205(2)30.

W związku z powyższemi rozporządzeniami Rady Ministrów i Ministra Skarbu Zjednoczenie Związków i Stowarzyszeń Pracowników Państwowych Państwowych (w skład którego wchodzi i nasze Stowarzyszenie) zwołało na dz. 16 kwietnia r. b. plenarne posiedzenie członków Rady Zjednoczenia. Obradom przewodniczył prezes Zjednoczenia kol. Dr. Filipek przy udziale delegatów 7 stowarzyszeń i związków, wchodzących w skład Zjednoczenia. Obecni byli także pp. posłowie i sena-

torowie z grupy pracowniczej Bloku Bezp. Z ramienia S. U. K. S. w obradach wzięli udział kol. kol. J. Wierzbowski i B. Żurakowski; po obszernem omówieniu sytuacji, jaka się wytworzyła w związku z obniżką płac, Rada Zjednoczenia powzięła następującą uchwałę:

„Rada Zjednoczenia Związków i Stowarzyszeń Pracowników Państwowych na nadzwyczajnem plenarnem posiedzeniu odbytem w dniu 16 kwietnia 1931 roku po szczegółowem rozpatrzeniu sytuacji pracowników państwowych w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 b. m. w sprawie obniżki płac pracowników państwowych uchwaliła jednomyślnie:

1) Podjąć wspólną ze *wszystkiemi* Centralami pracowników państwowych, samorządowych i prywatnych akcję w obronie dotychczasowych płac pracowniczych;

2) zwołać do Warszawy w terminie ustalonym przez specjalną komisję wyłonioną przez Centrale ruchu zawodowego ogólno-krajowy kongres pracowniczy;

3) zaprosić do współudziału w akcji *wszystkie* pozostałe Centrale pracowników państwowych, samorządowych i prywatnych.

Natomiast Rada wypowiada się jednomyślnie przeciwko akcji pod postacią wieców protestacyjnych".

Pozatem uchwalono zaprosić na dz. 20 kwietnia r. b., przedstawicieli wszystkich central pracowników państwowych, samorządowych i prywatnych reprezentujących około 350.000 członków a mianowicie: Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych, Centralnej Organizacji Związku Zawod. Pracowników Umysłowych, Zjednoczenia Związków i Stowarzyszeń Pracowników Państw., Naczelnej Rady Związków Pracown. Samorządowych oraz, Centralnej Komisji Porozumiewawczej Związków Pracowników Państw. i inn. na wspólną konferencję w lokalu klubu urzędniczego w Warszawie, celem ustalenia wspólnego stanowiska, jakie ma zająć świat pracowniczy wobec obniżki płac urzędniczych oraz omówienia sprawy zwołania kongresu pracowniczego. Z ramienia naszej Centrali (Zjednocz. Zw. i St. Pr. P.) w konferencji wezmą udział kol. kol. Prezes Dr. Filipek, W-Prezes poseł Stępiński, A. Jastrzębski i I. Winnicki (Generaln. Sekretarz. Zjednoczenia). Uchwały, powzięte na konferencji podamy w numerze następnym.

* * *

Na odwrocie podajemy zestawienia płac urzędniczych w Warszawie przed i po obniżce uposażeń z dodatkiem na żonę i 1 dziecko:

	Szez.	Dotychczas	Obecnie
Grupa II (ministr. gen.	a	1594	1426
broni i adm.)	c	1698	1493
Grupa III (w min. gen.	a	1361	1218
dyw., w adm.)	c	1476	1328
Grupa IV (dyr. dep. woje-			
wod., prof.zwycz. gen.	a	1138	1025
bryg. i k. adm.)	e	1361	1218
Grupa V (nacz. wydz.	a	904	814
prof. nadzw., pułk.)	f	1190	1054
Grupa VI (rad. min. i	a	660	592
majorowie)	f	879	778
Grupa VII (ref. starostowie,	a	544	491
kapitanowie)	f	715	644
Grupa VIII (asesor., nau-	a	438	395
czyciel. szk. śr., porucz.)	f	559	499
Grupa IX (sekret., podpo-	a	385	355
rucz.).	f	473	426
Grupa X rejestr., naucz.	a	348	317
szk. pow., st. sierż.).	g	420	380
Grupa XI (kancel. i sier-	a	314	286
żanci).	g	385	355
Grupa XII (kancel. i plu-	a	295	270
tonowi).	g	349	317

* * *

Z „Jutra Pracy“ podajemy miesięczny budżet pracownika żonatego z dwojgiem dzieci w Warszawie (prowincja mniej o 20%):

I. Mieszkanie	zł.	120.—
Światło	„	20.—
Usługa	„	30.—
Razem	zł.	170.—
II. Życie	zł.	300.—
III. Ubranie męża 200 : 12 plus żony i dzieci 240 : 12	„	57.—
palta jesienne zł. 600 — 650 (na 4 osoby) na 3 lata	„	17.—
palta zimowe zł. 1000 na 5 lat	„	17.—
obuwie po 2 pary	„	15.—
bielizna jej reperacja, kapelusze, rękawiczki, pończochy, skarpetki, krawatki, kalosze, szelki, swetry i t. d.	„	30.—
Reperacja obuwia (6 par)	„	9.—
Razem	zł.	145.—

IV.	Rozrywki kulturalne	zł.	15.—
	Gazeta	„	6.—
	Nauka dzieci małych ewentualnie książki szkolne, materjały piśmienne	„	24.—
	Razem	zł.	45.—
V.	Tramwaje	zł.	15.—
	Kąpiel	„	10.—
	Różne drobne wydatki, fryzjer, papierosy, mydło, pasty, szczotki, naczynia kuchenne, amortyzacja umeblowania i t. p.	„	65.—
	Razem	zł.	65.—

Ogółem I plus III plus IV plus V = zł. 750, co równa się 88% pełnych poborów, które przy uwzględnieniu obowiązujących potrąceń winny wynosić

brutto 850 zł.

Otwarcie Domu Zdrowia w Jamnej.

Niniejszem zawiadamiamy wszystkich Kolegów Członków S. U. K. S., że Dom Wypoczynkowy S. U. K. S. „Gorgany" w Jamnej zostanie oddany do użytku członków naszego Stowarzyszenia z dniem 1 czerwca 1931 r.

Narazie dysponujemy 19-ma pokojami o dwóch łóżkach i 22-ma pokojami o jednem łóżku.

Wszystkie pokoje są zaopatrzone w potrzebne urządzenia i pościel. (Pożądane będzie, by każdy przyjeżdżający zaopatrzył się w koc).

Wszyscy kuracjusze korzystać będą ze wspólnego stołowania się w domu wypoczynkowym za opłatą kosztów utrzymania, do których doliczane będą koszty administracyjne. Dzienne koszty utrzymania jednej osoby członka S. U. K. S. wyniosą około 6 zł. Za dzieci członków S. U. K. S. do lat 8 opłaca się połowę kosztów. Za osoby dorosłe i dzieci, wprowadzone przez członków S. U. K. S., nie należące do ich rodziny, względnie nie pozostające na ich utrzymaniu, pobierać się będzie powyższe opłaty z stosownym dodatkiem.

Przydziały obejmować będą czasokresy porządkowe od pierwszego do piętnastego i od szesnastego do trzydziestego, względnie trzydziestego pierwszego każdego miesiąca.

Zgłoszenia o pomieszczenie w domu wypoczynkowym, które winny opiewać zawsze na wyżej oznaczone czasokresy porządkowe, należy przy załączeniu, przepisanej regulaminem deklaracji, nadsyłać w terminie (najpóźniej) do 15 maja r. b. do Zarządu Domu Wypoczynkowego Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej „Gorgany" w Jamnej, Województwo Stanisławowskie. Do zgłoszenia prosimy dołączyć dwa znaczki pocztowe po 25 gr. na opłatę korespondencji.

O przydziale pomieszczenia będą interesowani zawiadomieni w odpowiednim terminie.

Przydział nabiera swej ważności dopiero po uiszczeniu zadatku na koszty utrzymania w domu wypoczynkowym. Zadatek ten wynosi od jednej osoby kwotę 30 zł. i taką kwotę należy przekazać do Komisji Budowy i Utrzymania Domu Zdrowia Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej w Stanisławowie za pośrednictwem P. K. O. Nr. 408520, *bezwarunkowo w terminie na 5 dni przed dniem objęcia przydzielonego pomieszczenia.*

Nieuiszczenie tego zadatku uważane będzie za rezygnację z przydziału — i zarząd domu wypoczynkowego będzie upoważniony do dysponowania tym przydziałem.

Wzór deklaracji zgłoszenia o przydział ogłaszamy równocześnie w niniejszem wydaniu czasopisma „Wiadomości Kontroli Skarbowej'. Końcowo zwracamy uwagę interesowanych, że dokonywane przydziały obejmować będą zawsze początkowe i końcowe czasokresy pomieszczeń od 1, względnie 15 i do 15, względnie 30 lub 31 dnia w miesiącu; *prosimy zatem tylko takie terminy podawać w zgłoszeniach o przydział pomieszczenia.*

Przytem zaznacza się, że kuracjusze w Domu Wypoczynkowym „Gorgany" po 10-dniowym pobycie w Jamnej korzystają w drodze powrotnej ze zniżek kolejowych, co uskuteczni Zarząd Domu w porozumieniu się z Gminą w Jamnej.

Za Zarząd Główny:

Sekretarz: (—) Wierzbowski. Prezes: (—) Szeiwel.

ZGŁOSZENIE

o przydział pomieszczenia ze wspólnem stołowaniem się w Domu Wypoczynkowym S. U. K. S. „Gorgany" w Jamnej.

1. Imię i nazwisko:
2. Charakter urzędowy:
3. Dokładny adres:
4. Czy zgłaszający się o przydział jest członkiem S. U. K. S. i do jakiego czasu uiścił składkę członkowską i ewentualnie

składkę na Dom Zdrowia. (Tu dołączyć należy poświadczenie odnośnego Zarządu Koła S. U. K. S.).
5. Łączna ilość osób, korzystać mających z pomieszczenia (ilość zapotrzebowania łóżek), stosunek pokrewieństwa do zgłaszającego się (przy dzieciach podać dokładnie wiek dzieci).
6. Czy wszystkie osoby, mające korzystać z pomieszczenia, są zdrowe, a w szczególności, czy nie są dotknięte chorobą zakaźną (gruźlica i t. p.).
7. W jakim czasie zgłaszający pragnie korzystać z pomieszczenia. (Uwzględniane będą tylko czasokresy 2, 4, 6, i t. d. tygodniowe, pomieszczenia będą oddawane zawsze do użytku w terminach od 1, względnie 16, do 15, względnie 30 (31) włącznie, miesiąca).

Zobowiązanie.

Zobowiązuję się w razie przydzielenia mi żądanego pomieszczenia przekazać w terminie do . . . . ./. . . . . r. b. za pośrednictwem P. K. O. Nr. 408520 na rzecz Zarządu Domu Wypoczynkowego kwotę . . . . tytułem zadatku na koszta pomieszczenia w Domu Wypoczynkowym. Nadto zobowiązuję się do zajęcia i opróżnienia przydzielonego mi pomieszczenia ściśle w terminie, oznaczonym w przydziale. Wreszcie zobowiązuję się przestrzegać wszystkie postanowienia regulaminu, wydanego dla Domu Wypoczynkowego. Dwa znaczki pocztowe po 25 gr. załączam.

Data . . . .

Podpis.

Komunikaty Zarządu Głównego S. U. K. S.

KOMUNIKAT Nr. 35.

Zarząd Główny w odezwie, umieszczonej w Nrze 1 — 2 „Wiadomości K. S.", wezwał Zarządy Kół do przyśpieszenia zwołania Walnych Zebrań Kół i powzięcia odpowiednich rezolucyj w sprawach, poruszonych w tej odezwie. Wiele Kół za-

stosowało się do apelu i Walne Zebrania zorganizowało, jednak pozostała jeszcze pewna ilość Kół, które dotąd nie nadesłały do Zarządu Głównego sprawozdań z odbytych zebrań.

Przypominamy tym kolegom, że sprawozdania z Walnych Zebrań Kół i Okręgów są niezbędne do zestawienia całokształtu działalności Stowarzyszenia na Walnym Zjeździe Delegatów. Do Walnego Zjazdu Delegatów pozostał już tylko niespełna 1 miesiąc i czas najwyższy, aby koledzy zechcieli zastosować się do naszego apelu. Na zebraniach należy wybrać swych przedstawicieli na Walny Zjazd Delegatów, który w bieżącym roku wyjątkowo odbędzie się w Jamnej, ze względu na uroczyste otwarcie naszego Domu Wypoczynkowego.

KOMUNIKAT Nr. 36.

W jednym z ostatnich N-rów „Wiadomości Kontroli Skarbowej" zwróciliśmy się do Zarządów Kół i Okręgów z wezwaniem do uregulowania zaległości składek członkowskich na rzecz Zarządu Głównego. Jeszcze nie wszyscy koledzy zastosowali się do tego wezwania i należność uregulowali lub wyjaśnili pomyłki. Raz jeszcze przypominamy o konieczności załatwienia tych spraw przed Walnym Zjazdem Delegatów. Listę Kół, które do tego czasu nie uregulują składek, będziemy zmuszeni odczytać na Walnym Zjeździe.

KOMUNIKAT Nr. 37.

Na innem miejscu podajemy do wiadomości Sz. Kolegów program uroczystego otwarcia naszego Domu Wypoczynkowego w Jamnej. W imieniu Zarządu Głównego prosimy bardzo, aby Sz. Koledzy zechcieli nietylko wybrać delegatów na Walny Zjazd, którzy jednocześnie wezmą udział w uroczystości, ale ponadto sami pośpieszyli do Jamnej dla uświetnienia jak najliczniejszem przybyciem tej, tak radosnej w życiu naszego Stowarzyszenia chwili.

KOMUNIKAT Nr. 38.

Za kilka tygodni odbędzie się doroczny przegląd działalności Stowarzyszenia — Walny Zjazd Delegatów w Jamnej. Zarząd Główny nie ma możności przygotować dokładnego sprawozdania, gdyż niektóre Zarządy Kas Pożyczkowo-Oszczędn. oraz koledzy bibljotekarze nie nadesłali swych sprawozdań. Prosimy o naprawienie tego zaniedbania i możliwie szybkie nadesłanie tych sprawozdań.

KOMUNIKAT Nr. 39.

Niektóre Koła oraz pojedyńczy członkowie S. U. K. S. nadsyłają do Zarządu Głównego przekazami P. K. O. gotówkę, bez wskazania, na jaki cel pieniądze są przeznaczone (składki członkowskie S. U. K. S., wpisowe, za cegiełki na Dom Zdrowia, czy też składki członkowskie na Dom Zdrowia i t. d.). Taki stan rzeczy ogromnie utrudnia buchalterji Zarządu Głównego prawidłowe księgowanie otrzymywanych kwot, skutkiem czego powstają czasami niesłuszne pretensje do Kół i kolegów o zaleganie składek lub innych należności. Powstaje niepotrzebna korespondencja i po kilku miesiącach dopiero udaje się ustalić, że np. w przesłanej kwocie 150 zł. przez Koło X, mieszczą się składki członkowskie za miesiąc wrzesień w sumie 15 zł. Dla uniknięcia w przyszłości podobnych wypadków Zarząd Główny uprasza Zarządy Kół i poszczególnych kolegów o wyraźne wskazywanie *na odwrocie czeków przekazowych P. K. O.*, na jaki cel, jaka kwota zostaje przesyłana.

Z życia Kół i Okręgów S. U. K. S.

Powstanie nowego Koła S. U. K. S.

WARSZAWA — OKRĘG.

Dnia 1 marca b. r., w lokalu okręgowego Usamu, odbyło się zebranie urzędników K. S. oraz biurowych tegoż Usamu, mające na celu utworzenie Koła S. U. K. S.

Zebranie zagaił delegat Zarządu Głównego S. U. K. S., kol. Kazimierz Gliński. Przedstawił on cele i zadania S. U. K. S., korzyści, jakie organizacja ta przynosi swoim członkom oraz potrzebę utworzenia nowego Koła, jako też Kasy pożyczkowo-oszczędnościowej przy niem. W tym samym sensie zabierał też głos insp. K. S. Gałdyn.

Po krótkiej dyskusji, wszyscy zebrani postanowili Koło S. U. K. S. utworzyć i zgłosili swoje doń przystąpienie. Zobowiązali się też jednać organizacji nowych członków wśród kolegów, którzy jeszcze nie są stowarzyszeni. W dalszym ciągu zebrania przystąpiono do wyboru władz nowopowstałego Koła, które ukonstytuowały się następująco:

prezes — kol. Edward żukowski, zast. — kol. Dyonizy Szczerbicki, skarbnik — kol. Franciszek Kubicki, sekretarz — kol. Kacper Czarnecki, członek zarz. — kol. Jan Gonet.

Do Komisji Rewizyjnej weszli kol.: Jakób Markiewicz, Justyn Orzechowski i Roman Tylkiewicz.

Sąd Koleżeński obrano w składzie kol.: Jan Madej, Jan Gałdyn i Aureljusz Grodecki.

Delegatem na walny zjazd został kol. Gałdyn.

Delegaci do Okręgu kol.: żukowski i Markiewicz.

Następnie odczytano odezwę Zarządu Głównego z dn. 9.II. b. r. i uchwalono następującą rezolucję:

Zebrani w dniu 1 marca 1931 r. urzędnicy Kontroli Skarbowej oraz urzędnicy biurowi Okręgowego Urzędu Akcyzowego w Warszawie, należący do Koła S. U. K. S., postanawiają w całem słowa tego znaczeniu zaprotestować uroczyście przeciwko zakusom, wysuwanym na całość S. U. K. S. i w całej rozciągłości popierają stanowisko Zarządu Głównego S. U. K. S.".

Poza tem, pod przewodnictwem naczelnika Urzędu p. Jana Madeja, odbyło się zorganizowanie Kasy pożyczkowo - oszczędnościowej przy Kole.

Udziały określono w wysokości 30 zł., płatnych w sześciu ratach miesięcznych.

Do Zarządu wybrano kol. żukowskiego, Kubickiego i Szczerbickiego, na zastępców kol.: Gałdyna, Markiewicza, Włodarzewskiego i Tylkiewicza, zaś jako zastępców kol.: Bednarowicza i Kowalskiego.

LUBLIN.

W dniu 8 marca r. b. w lokalu Izby Skarbowej w Lublinie odbył się doroczny Walny Zjazd Delegatów Kół Okręgu Lubelskiego. Na Zjazd przybyło 45 delegatów. Z ramienia Zarządu Głównego S. U. K. S. w Zjeździe wzięli udział kol. kol. I. Wierzbowski i B. żurakowski.

Między innemi uchwałami w sprawach organizacyjno-gospodarczych, powzięto następującą uchwałę w sprawie odezwy Zarządu Głównego S. U. K. S., umieszczonej w Nr. 1 — 2 W. K. S.:

„Walny Zjazd przeciwstawia się wszelkim zakusom, zmierzającym do likwidacji Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej, wyrażając Zarządowi Głównemu pełne uznanie za jego dotychczasową działalność.

Sprawę należenia do S. U. S. pozostawia się do własnego uznania każdemu z członków S. U. K. S.".

CIESZYN.

Po myśli § 38 statutu, na dzień 19 kwietnia 1931 r., o godzinie 10-ej rano, zwołane zostało do sali hotelu „Pod Wypoczynkiem" w Katowicach, przy ulicy Św. Jana 10, pierwsze zwyczajne Walne Zebranie Kasy Oszczędnościowo-Pożyczkowej z następującym porządkiem dnia:

1) Otwarcie Walnego Zebrania.
2) Odczytanie protokółu z Walnego Zebrania Kasy.
3) Sprawozdanie Zarządu z czynności Kasy.
4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej z przedstawieniem wniosku rozdziału dochodu.
5) Wnioski o skreślenie członków Kasy z powodu śmierci lub niezapłacenia w terminie pełnego udziału.
6) Dyskusje i uchwały do pkt. 2, 3, 4 i 5.
7) Odczytanie sprawozdania z rewizji Kasy i pisma Związku Spółek Rolniczych w Księstwie Cieszyńskiem z dnia 20 lutego 1931 r. Nr. 469.
8) Zmiana §§ 12, 13 i 14 statutu.
9) Dyskusja i uchwały do pkt. 6 i 7.
10) Uzupełniające wybory Rady Nadzorczej i Zarządu.
11) Wolne wnioski.

WARSZAWA — MIASTO.

Zarząd Koła zwołuje nadzwyczajne Walne Zebranie członków Koła na dzień 20 kwietnia 1931 r. o godz. 7 pop. w lokalu Grodzkiego U. S. A. M-u w Warszawie, ul. Nowy Świat 70.

Walne Zebranie władne jest do powzięcia prawomocnych uchwał bez względu na ilość obecnych członków (§ 7 Regulaminu Kół Miejscowych S. U. K. S.).

Porządek dzienny obejmie następujące sprawy:
1) Odezwę Zarządu Głównego, umieszczoną w Nrze 1—2 „Wiadomości Kontroli Skarbowej".
2) Wybór delegatów na Walny Zjazd Kół w Jamnej.
3) Uchwalenie wniosków na Walny Zjazd.
4) Ulokowanie kapitału Koła.
5) Omówienie spraw bieżących.

* * *

Na podstawie § 12 Statutu Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej S. U. K. S. Koła Warszawskiego Zarząd Kasy zwołuje doroczne zwyczajne Walne Zgromadzenie członków Kasy na dzień 20 kwietnia 1931 r. o godzinie 5 pop. w lokalu Grodzkiego U. S. A. M-u. w Warszawie, ul. Nowy Świat 70.

W myśl powołanego wyżej § 12 statutu Walne Zgromadzenie władne jest do powzięcia prawomocnych uchwał bez względu na ilość obecnych członków.

Na porządku dziennym znajdą się sprawy następujące:
1) Zagajenie.
2) Wybór przewodniczącego i asesorów zgromadzenia.
3) Zatwierdzenie porządku dziennego obrad.

4) Odczytanie protokółu poprzedniego Walnego Zgromadzenia.
5) Sprawozdanie Zarządu z działalności Kasy za rok 1930.
6) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i zatwierdzenie bilansu za rok 1930.
7) Podział zysków Kasy za rok 1930.
8) Wylosowanie członków Zarządu i Rady Nadzorczej.
9) Uzupełniające wybory.
10) Omówienie sprawności spłat pożyczek przez członków.
11) Wolne wnioski.

PŁOCK.

Zarząd Koła Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej w Płocku i Rada Nadzorcza Kasy Oszczędnościowo-Pożyczkowej S. U. K. S. Koło w Płocku, sp. z ogr. odp., z powołaniem się na odezwę Zarządu Głównego S. U. K. S. z dn. 9.II. 1931 r. w czasopiśmie „Wiadomości Kontroli Skarbowej" za styczeń — luty 1931 r. Nr. 1—2 zawartą, oraz na art. 37 statutu Kasy, Zarząd Koła i Rada Nadzorcza Kasy we wspólnem porozumieniu zwołują *na dzień 19 kwietnia 1931 roku* do lokalu U. S. A. Mu. w Płocku, plac Kanoniczny Nr. 4, na godzinę 10 rano w pierwszym terminie i na godzinę 12-tą rano w drugim terminie (ważne bez względu na ilość przybyłych członków) walne zebranie członków Koła S. U. K. S. w Płocku z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie.
2. Wybór przewodniczącego zebrania i sekretarza.
3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
4. Sprawozdanie Zarządu Koła.
5. Omówienie sprawy stosunku naszej organizacji do S. U. S.
6. Zatwierdzenie budżetu na rok 1931.
7. Omówienie sprawy kosztów delegatów z Koła na Zjazd.
8. Wolne wnioski,

oraz walne zebranie członków Kasy S. U. K. S. w Płocku z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie.
2. Sprawozdanie Rady Nadzorczej z działalności Kasy za okres od 1.X. 1929 r. do 31.XII. 1930 r.
3. Uzupełnienie regulaminu do Rady Nadzorczej.
4. Ustalenie wysokości prowizji i odsetek od udzielonych pożyczek.
5. Podział zysków.

6. Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce mających ustąpić.

7. Wolne wnioski.

Zarząd Koła:

Przewodniczący: (—) Brzyski. Sekretarz: (—) Jantos.

Rada Nadzorcza Kasy:

Prezes: (—) Lendzion. Sekretarz: (—) Portalski.

GDYNIA.

Najważniejszą sprawą, poruszaną na Walnem Zebraniu Koła, była sprawa ustosunkowania się do S. U. S. Na jej tle wyłoniła się obszerna dyskusja, w rezultacie której uchwalono następującą rezolucję:

„Solidaryzujemy się w zupełności z komunikatem Zarządu Głównego, gdyż tylko istnienie SUKS. zapewnia nam obronę istotnych naszych interesów; usprawnienie służby akcyzowej dokonywane jest przez naszą organizację zawodową, która popularyzuje przez wydawanie czasopisma i tworzenie bibljotek, zagadnienia fachowe potęgując zdolność twórczą pracy urzędowej i umożliwia w ten sposób zdobycie członkom kwalifikacji do wyższych zdań w pracy zawodowej.

Tylko organizacja nasza może i zapewnia nam pomoc humanitarną, rozdzielając rok rocznie około 7 tysięcy złotych zapomóg pomiędzy kolegów, dotkniętych nieszczęściami, stworzyła Kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, wybudowała dom wypoczynkowy o wartości 400 tysięcy złotych.

Przy zbliżającej się reformie administracji tylko nasza zawodowa organizacja będzie odpowiednio bronić naszych interesów zawodowych.

Na wytwarzane nastroje przez Sus postanowiono wzmocnić organizację, pogłębić jej znaczenie i uświadomić Kolegów o jej znaczeniu dla dobra naszego, naszego zawodu i pożytku dla Skarbu Państwa".

Na temże zebraniu ustanowiono nowy skład Zarządu Koła. Weszli doń koledzy:

Przewodniczący Koła — Tadeusz Kolanko, Naczelnik Usamu w Gdyni, zastęp. przewodn. — Karol Duda, Inspektor Kontr. Skarb. w Wejherowie, zastęp. przewodn. — Stefan Czerniawski, Asesor Usamu w Gdyni, sekretarz — Leopold Jaworski, Komisarz Kontr. Skarb. w Gdyni, zastęp. sekret. — Władysław Jarmułkiewicz, Komisarz Kontr. Skarb. w Wejherowie, Skarbnik — Bolesław Gardyza, Komisarz Kontr. Skarb. w Gdyni, zastęp. skarbnika — Brunon Domjan, Rewident Kontr. Skarb. w Gdyni, Bibljotekarz — Zygmunt Jaworowski, Rewi-

dent Kontr. Skarb. w Gdyni, zastęp. bibljot. — Stanisław Nowakiewicz, Rewident Kontr. Skarb. w Gdyni.

Komisja Rewizyjna, kol.: Ferdynand Loda, komisarz Kontroli Skarbowej w Gdyni, Bronisław Chyła, komisarz Kontroli skarbowej w Pucku, Juljan Brzuska, komisarz Kontroli Skarbowej w Wejherowie, zastępca kol. Antoni Baran, rewident Kontroli Skarbowej w Helu.

Sąd Koleżeński, kol.: Franciszek Gorczyca, komisarz Kontr. Skarb. w Gdyni, Antoni Barylak, inspektor Kontroli Skarb. w Kartuzach, Władysław Gierszewski, rewident Kontr. Skarb. w Gdyni; zastępcy kol.: Piotr Chłopek, komisarz Kontr. Skarb. w Gdyni i Albin Peters, adjunkt USAM-u w Gdyni.

Stałym delegatem do Zarządu Okręgowego w Grudziądzu został kol. Leopold Jaworski z Gdyni.

POZNAŃ.

Walne Zebranie Koła odbyło się tu dnia 1 marca b. r. pod przewodnictwem kol. Piaseckiego. Sprawozdanie z działalności Zarządu wygłosił kol. Dziekan, poczem skarbnik przedstawił następujące sprawozdanie kasowe:

Stan kasy dnia 1.I.1930 r.	4082	zł.	57 gr.
Wpłynęło od 1.III.30 do 28.II.31.	3236	„	10 „
Razem	7318	zł.	67 gr.
Rozchodowano	3906	„	20 „
Stan kasy na dzień 1.III.1931.	3412	zł.	47 gr.

W powyższej sumie rozchodu mieszczą się pozycje:

na bibljotekę Koła	270	zł.	50 gr.
na zapomogi członkom Koła	190	„	— „
na inform. wydania kol. Rudego	189	„	80 „
na delegacje do Jamnej na Wal. Zjazd	223	„	— „
Razem	823	zł.	30 gr.

Po sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej oraz udzieleniu na wniosek tejże absolutorjum zarządowi, zareferował kol. Tułasiewicz o przebiegu obrad ostatniego zebrania Głównego Zarządu w Warszawie, poruszając między innemi sprawę ukończenia budowy Domu Zdrowia w Jamnej, otrzymanych na dom subwencyj z Ministerstwa Skarbu, udzielonych przez Główny Zarząd zapomóg, mieszkań stałych dozorów i t. d. Następnie podano zebranym do wiadomości odezwę Głównego Zarządu S. U.

K. S., umieszczoną w „Wiadomościach Kontr. Skarb.“ Nr. 1—2 z dnia 9.II. 1931 r. w sprawie akcji, zdążającej do rozbicia S. U. K. S. R. P. i powzięto następującą rezolucję:

„Zebrani w dniu 1.III.31 r. członkowie Stowarzyszenia S. U. K. S. Koła Poznańskiego, w liczbie 35 na 63 członków, po zaznajomieniu się z odezwą Zarządu Głównego z dn. 9.II. 1931 r., stają zwartym szeregiem po stronie Zarządu Głównego i wszelkiemi siłami zwalczać będą jakiebądź próby bezprzykładnych zakusów na całość i siłę żywotną naszej organizacji“.

Na Walny Zjazd S. U. K. S. Rzeczypospolitej do Jamnej wybrano delegatów kol.: Klimka, Kłosia, Siberę i Kościelskiego, którzy wyjadą na koszt koła.

Następnie Zebranie uchwaliło przelać fundusze koła miejscowego S. U. K. S. do kasy oszczędnościowo-pożyczkowej S. U. K. S. w miejscu. Wezwano wszystkich członków do gremjalnego wstępowania do tejże Kasy. Dalej uchwalono udzielić zapomogi w wysokości 50 zł. kol. Kmieciakowi i umorzono pożyczkę również 50 zł. kol. Szczublewskiemu; postanowiono też urządzić wycieczki do większych fabryk chemicznych, celem zapoznania się z wytwórczością tychże.

W końcu uchwalono wpłacić w formie dobrowolnego datku 50 zł. na rzecz Związku Dobroczynności „Caritas“ w/m.

BYDGOSZCZ.

Dnia 15 marca 1930 w gmachu Usamu odbyło się doroczne Walne Zebranie Koła bydgoskiego; Zebranie zagaił Prezes Koła kolega Hrynkiewicz witając zebranych, w tem pierwszego członka z Usamu. koleżankę Nowakowską, oraz Prezesa Zarządu Okręgowego i Członka Zarządu Głównego kol. Jankowskiego.

Zebraniu przewodniczył kol. Stróż, sekretarzował kol. Nadzieja. Sprawozdanie z działalności Koła zdał kol. Hrynkiewicz. Obejmowało ono szereg spraw i uchwał, poruczonych Zarządowi przez ostatnie zebranie; poza tem brano żywy udział w akcji wyborczej, stosując się ściśle do dyrektyw Władz przełożonych Stowarzyszenia.

Dalej Zarząd utworzył gabinet fizykalny, który zaopatrzył w liczne eksponaty, a które w miarę możności powiększy się.

Z pokaźnej dotacji Zarządu Głównego założył Zarząd bibljotekę 331 tomów, wartości 1.112 zł., z których 61 tomów o wartości 446 zł., w myśl uchwały Zarządu Okręgowego, wysłano Zarządowi Koła w Jarocinie. Z bibljoteki korzystała znaczna ilość kolegów, jednak znać jeszcze słabe zainteresowanie.

Następnie, kol. Jankowski przedstawił Zebraniu tendencję propagandy, szerzonej przez niektórych członków Susu, podda-

jąc pod dyskusję treść komunikatu na stronie pierwszej „Wiadomości Kontroli Skarb.“ Nr. 1 — 2. W dyskusji zabrali głos kol. Hrynkiewicz, Schmidt i inni, popierając zdanie przedmówcy żywemi faktami, przyczem zebranie potwierdziło prawdziwość streszczenia wyżej wymienionego komunikatu i jednogłośnie uchwaliło jaknajsurowiej potępić szkodliwe szerzenie wersji o likwidacji naszego Stowarzyszenia, wychodząc z założenia, że organizacja zawodowa musi się składać z członków o jednym charakterze i dążeniu, w tym wypadku dla nas musi być wyłącznie Stowarzyszenie Urzędn. Kontr. Skarb. W wyniku powyższego powzięto uchwałę:

„Zebrani na Walnem Zebraniu Koła Stw. U. K. Sk. w Bydgoszczy w dniu 15.III.1931 r., po rzeczowem przemówieniu delegata Zarządu Głównego, kol. Jankowskiego, obrazującem zapoczątkowanie organizacji Stow. U. K. S. i jej rozwój przez urzędników K. S., którzy w dobrze zrozumianym interesie własnej organizacji, obrony własnych spraw zawodowych i przez stworzenie samopomocy w różnych kierunkach humanitarnych, doprowadzili Stowarzyszenie do dzisiejszego stanu rozkwitu, stwierdzając równocześnie, że w swej działalności spotkało się ono z uznaniem wszystkich instancyj Władz Skarbowych i cieszy się Ich uznaniem.

Zebrani zapoznając się z treścią odezwy Zarządu Gł., zawartego w Nr. 1—2/31 „Wiadomości Kontroli Skarb.“, jak najsurowiej potępiają działanie jednostek, dążących do rozbicia naszego Stowarzyszenia i mających na celu przekształcenie go na organ Susu — widząc przyszłość jedynie w istnieniu własnej organizacji i dlatego też w odpowiedzi na te zakusy Zebranie jednomyślnie uchwala pobudzić wszystkich członków do jak najdalej idącej czynności nad istnieniem Stowarzyszenia i jego obrony wszystkiemi dopuszczalnemi środkami, przyrzekając równocześnie wzmóc dyscyplinę organizacyjną“.

W końcu wybrano nowy Zarząd w składzie:

Kolega Hrynkiewicz jako prezes, kol. Grabowski jako sekretarz, Nadzieja jako skarbnik, koleżanka Nowakowska jako bibljoterka.

Ponadto dokonano wyboru komisji rewizyjnej, Sądu Koleżeńskiego oraz delegata na walny Zjazd.

GRUDZIĄDZ.

Na Walne Zebranie, które pod przewodnictwem kol. Czachurskiego odbyło się dnia 8 marca b. r. przybyć raczyli: Prezes Pomorskiej Izby Skarb. p. Kossjor oraz Rewizor tejże Izby p. Ussakowski.

Pierwszy głos zabrał Prezes Kossjor, omawiając znaczenie

Kontroli Skarbowej w administracji państwowej, oraz zapewniając, że będzie stale dążył do podniesienia sprawności K. S.

Dalej przemawiał delegat Zarządu Gł. w sprawie akcji S. U. S., co też poruszył następnie kol. Czachurski. Na temat tej sprawy wytworzyła się ożywiona dyskusja, wkońcu zaś postanowiono dążyć wszystkiemi siłami do utrzymania i podniesienia wartości S. U. K. S. oraz przeciwstawić się stanowczo wszelkim zakusom na jego istnienie.

LESZNO.

W dniu 15 marca odbyło się tu Walne Zebranie Koła, prowadzone przez kol. Jankowskiego.

Ponieważ kadencja Zarządu Koła ukończyła się, przystąpiono do wyboru nowego. W wyniku tajnego głosowania obrano na prezesa kol. Jankowskiego, v-prezesa kol. Góralskiego, skarbnika kol. Behnke, sekretarza kol. Siomę, zast. sekret. kol. Kaszuba.

Do komisji rewizyjnej wybrano kol. Lisiaka, Błacha i Woźniaka. Do Sądu koleżeńskiego kol. Kronchelm, Zagierski i Agaciak.

W sprawie ustosunkowania się do akcji S. U. S. powzięto rezolucję następującej treści:

„Członkowie S. U. K. S. Koła Leszno zwalczać będą wszelkiemi siłami zakusy S. U. S. i stać będą zwartem kołem po stronie odezwy Zarz. Gł. z dn. 9.II. b. r. i będą zwalczać wszelkie próby zakusów na całość i siłę naszego Stowarzyszenia".

Ze sprawozdania skarbnika Koła wynika, że operowało ono następującemi kwotami:

Przychód.

Pozostałość z roku 1929	10	zł.	52 gr.
Składki	806	„	— „
Wpisowe	3	„	— „
Razem	819	zł.	52 gr.

Rozchód.

Składki do Kom. Okr.	637	zł.	40 gr.
Koszta deleg. do W-wy	100	„	— „
Portorja	14	„	25 „
Zapomoga	5	„	— „
Saldo na 1.I.29 r.	62	„	87 „
Razem	819	zł.	52 gr.

DROHOBYCZ.

Na zebraniu Zarządu Koła załatwiono szereg spraw organizacji wewnętrznej i osobistych.

MIĘDZYCHÓD.

Na zebraniu tamtejszego Koła powzięto następującą rezolucję:

„Zebrani członkowie S. U. K. S. Koło Międzychód w liczbie 12 na 36 w dniu 8 marca 1931 r. na Walnem Zebraniu stoją zwartym szeregiem po stronie Zarządu Głównego i przyrzekają, że wszelkiemi siłami zwalczać będą jakiekolwiek bezprzykładne zakusy na całość i żywotność naszej organizacji“.

JAROCIN.

Tamtejsze Koło, między całym szeregiem spraw, poruszanych na zebraniu, uchwaliło rezolucję:

„Stosownie do odezwy Głównego Zarządu S. U. K. S. RP., umieszczonej w „Wiadomościach Kontroli Skarbowej“ Nr. 1—2 z dnia 9 lutego 1931 r., zebrani w dniu 29 marca br. Członkowie S. U. K. S. Koła Jarocin, solidaryzują się w zupełności ze stanowiskiem Głównego Zarządu S. U. K. S. RP., zajętym w sprawie współpracy z S. U. S. i z całą stanowczością poprą dążenia Głównego Zarządu S. U. K. S. Rp. w tym kierunku wszelkiemi możliwemi środkami.

Potępiając jednocześnie dotychczasowe postępowanie niektórych członków S. U. S. oraz S. U. K. S. dążące do rozbicia S. U. K. S. Rp. jako godzące w najżywotniejsze interesy urzędników Kontroli Skarbowej, *protestujemy energicznie* przeciw rozwiązaniu istniejącego Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe rezultaty osiągnięte jedynie na skutek silnych zabiegów i starań Głównego Zarządu, apelujemy do wszystkich Członków i Kolegów S. U. K. S. Rp. w myśl powziętej uchwały w obronie zagrożonych praw o jak najsilniejsze poparcie Głównego Zarządu“.

WADOWICE.

Na Walnem Zebraniu dokonano wyboru Zarządu Koła w składzie następującym:

prezes, kol. Walenty Gaweł, zastępca prezesa, kol. Józef Gütner, sekretarz, kol. Tadeusz Jankowski, skarbnik, kol. Kazimierz Porada,

Komisja rewizyjna:

kol. Stanisław Starostka, Jan Jaworski, Karol Kurz,

Sąd honorowy:

kol. Stanisław Kasprzykowski, Stanisław Rygiel i Władysław Buda.

Po ukonstytuowaniu się nowego Zarządu Walne Zebranie odnośnie do odezwy Zarządu Głównego S. U. K. S. uchwaliło następującą rezolucję:

„Zebrani w dniu 22 marca 1931 r., członkowie Koła wadowickiego S. U. K. S. Rzp. na Walnem Zgromadzeniu odbytem w Wadowicach solidaryzują się w zupełności ze stanowiskiem

Od lewej do prawej siedzą k. k.: Stanisław Kasprzykowski, Stanisław Staroska, Walenty Gawel, Jan Jaworski, Kazimierz Porada.
Stoją od lewej do prawej strony: Władysław Buda, Stanisław Rygiel, Karol Kurz, Józef Gientner, Tadeusz Jankowski.

Głównego Zarządu S. U. K. S. w sprawie współpracy ze S. U. S. i wzywają Zarząd Główny, by stanowczo nie dopuścił do likwidacji S. U. K. S., a o ile chodzi o obronę praw ogółu pracowników państwowych, współpracował ze S. U. S. na prawach równi z równymi“.

Rezolucję taką zebrani uchwalają w tem głębokiem przekonaniu, że służba Kontroli skarbowej różni się zasadniczo od służby w innych dykasterjach służby skarbowej i wymaga szczególnej obrony jej interesów, której to obrony ze strony S. U. S. spodziewać się nie mogą, czego dowodem jest chociażby postulat S. U. S. zamieszczony pod punktem B strona 528, jego czasopisma Nr. 11 za miesiąc listopad 1930 r.

Pozatem uchwalono, ażeby z wkładek miesięcznych w kwocie 2 zł. od członka, przysyłać kwotę 1 zł. 50 gr. na rzecz Za-

rządu Głównego, kwotę 20 gr. na rzecz Zarządu Okręgowego, zaś kwotę 30 gr. pozostawiać na rzecz Koła.

KATOWICE.

Walne Zebranie odbyło się tu dnia 8 lutego pod przewodnictwem kol. Kamińskiego. Sprawozdanie z działalności Zarządu dał kol. Wyżnikiewicz, który zaznaczył, że Stowarzyszenie, coraz więcej zyskuje powagi w oczach Władz przełożonych. Po sprawozdaniu skarbnika i wysłuchaniu wniosków komisji Rewizyjnej udzielono mu absolutorjum, gdyż ustępuje on z zajmowanego stanowiska. W uzupełniających wyborach został kol. Wyżnikiewicz obrany na delegata do Warszawy, zaś kol. Fajkier jako członek Zarządu.

SKIERNIEWICE.

Zebranie zagaił prezes Koła, kol. Królikowski, poczem udzielił głosu delegatowi Gł. Zarządu, kol. Wierzbowskiemu, który podziękował zebranym za liczne przybycie na zebranie.

Odczytany protokół ostatniego zebrania organizacyjnego Koła przyjęto do wiadomości i zatwierdzono.

Zebrani po dłuższej dyskusji i wyjaśnieniach kol. Wierzbowskiego o stosunku Stowarzyszenia Urzędników Skarbowych do Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej, na wniosek kol. Królikowskiego, uchwalili następującą rezolucję:

„Walne zgromadzenie Koła S. U. K. S. w Skierniewicach, po rozpatrzeniu komunikatu Głównego Zarządu S. U. K. S. z dnia 9 lutego 1931 r. L. 182 uchwala:

1) że dla skuteczniejszej realizacji postulatów pracowników Skarbowych pożądanem byłoby skupienie wszystkich organizacji skarbowców w jednej organizacji S. U. S., lecz skupienie to należy przeprowadzić w drodze federacji stowarzyszeń skarbowych z zachowaniem suwerennych praw poszczególnego stowarzyszenia jako fachowego,

2) że rozwiązanie S. U. K. S. i wcielenie go w całości do S. U. S. jest sprzeczne z interesami K. S. i temu stanowczo sprzeciwia się,

3) że S. U. K. S. jako jednostka samodzielna, istniejąca na mocy zezwolenia i poparcia władz, oraz na mocy zarejestrowanego statutu ma na celu interesy wyłącznie zawodowe K. S. i jako Stowarzyszenie jest wysoce pożyteczne i niezbędne jak dla krzewienia wiedzy fachowej, tak i dla obrony interesów swych członków,

4) że przez rozwiązanie S. U. K. S. i wcielenie go do S. U. S. sprawy i interesy zawodowe K. S. nie mogłyby być należycie bronione w szczególności przy zbliżającej się i zapowiedzianej reformie administracji i urzędów,

5) że w zupełności solidaryzuje się z poczynaniami Gł.

Zarządu S. U. K. S. w tej sprawie i udziela mu całkowitego poparcia.

Następnie przedyskutowano wyczerpująco sprawę używania urzędników K. S. do egzekwowania grzywien akcyzowych i stwierdzono:

1) że sposób egzekwowania grzywien przez organa Kontroli Skarbowej nie na wszystkich terenach Izb Skarbowych jest jednolity;

2) że w zasadzie egzekwowanie grzywien przez rejonowych urzędników Kontroli Skarbowej, to jest przez tych urzędników którzy przedtem sporządzili protokóły karne, w następstwie czego było nałożenie grzywny, wpływa bardzo ujemnie na tych urzędników, a osoby skazane na grzywnę doprowadza wprost do wielkiego rozgoryczenia do tych urzędników;

3) że egzekwowanie grzywien przy takich okolicznościach może wpływać na zmniejszenie impulsywności tych urzędników przy wykrywaniu przekroczeń skarbowych;

4) że w zasadzie urzędnicy Kontroli Skarbowej powołani są do większych celów — bo strzeżenia dochodów Skarbu Państwa na co muszą posiadać specjalne wiadomości fachowe.

5) że przez odciążenie Urzędników Kontroli Skarbowych od egzekwowania grzywien powiększy się ich powagę i autorytet oraz wzmoże się ich działalność w dziedzinie zawodowej, co może spowodować wzmożenie się dochodów Skarbu Państwa.

Zebrani wobec powyższego uchwalają: Zwrócić się z żądaniem do Główn. Zarządu Stow. Urz. Kontr. Sk. o poczynienie starań w Ministerstwie Skarbu, ażeby do egzekwowania grzywien akcyzowych przy każdym Usamie był specjalny egzekutor, względnie, ażeby egzekwowanie grzywien było poruczane egzekutorom podatków bezpośrednich.

Na Zjazd ogólny S. U. K. S. do Jamnej zebrani uchwalają delegować kol. Domańskiego.

a) W sprawie wniosku kol. Prezesa Królikowskiego o przyznanie Urz. Kontr. Skarb., pozostającym na stałych dozorach, ryczałtów, uchwalono poruczyć wnioskodawcy kol. Królikowskiemu opracowanie odnośnego memorjału.

Uchwalono na wniosek kol. Skotnickiego, zwrócić się do Gł. Zarządu Stow. U. K. S. o poczynienie starań przesunięcia automatycznego urzędników III kateg., którzy wysłużyli 10 lat z XI do X kat.

Na wniosek kol. Swieściaka w sprawie wzmożonej pracy letnią porą przez kontrolowanie loteryj fantowych, uchwalono powierzyć opracowanie odpowiedniego memorjału kolegom Swieściakowi i Prusakowi.

Na wniosek kol. Królikowskiego uchwalono przesłać w dniu dzisiejszym Marszałkowi Piłsudskiemu, z okazji Jego Imienin, depeszę hołdowniczą.

Kasa Pożyczkowo-Oszczędnościowa Koła Warszawskiego S. U. K. S.

Bilans brutto (surowy) na 31 grudnia 1930 r.

Rachunki	Obroty				Pozostałość			
	Winien		Ma		Winien		Ma	
	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.
Kasa	22900	69	22937	55	53	14	—	—
Pożyczki	28810	—	17010	—	11800	—	—	—
% za 1930 rok	—	—	1057	40	—	—	1057	40
Udziały	5	—	3560	—	—	—	3555	—
Wkłady	356	80	5749	21	—	—	5392	41
% za 1931 rok	209	30	547	10	—	—	337	80
Koszty administr.	795	75	68	—	725	75	—	—
Wpisy	—	—	20	—	—	—	20	—
Kapitał zakład.	—	—	2218	28	—	—	2218	28
Straty i zyski	118	28	118	28	—	—	—	—
	53167	54	53167	54	12580	89	12580	89

Rachunek strat i zysków za 1930 rok.

Wydatki	zł.	gr.	Dochody	zł.	gr.
Koszty administrac.	795	75	Procenty za 1930 r.	1057	40
Czysty i zysk	349	65	Prowizje od chwilów.	68	—
			Wpisy	20	—
			Straty	—	—
Razem	1145	40	Razem	1145	40

Stan czynny. **Bilans zamknięcia.** Stan bierny

	zł.	gr.		zł.	gr.
Gotówka w kasie	53	14	Kapitał zakładowy	2218	28
Pożyczki u dłużn.	11800	—	Udziały	3555	—
			Wkłady	5392	41
			Odsetki za 1931 r.	337	80
			Czysty zysk za 1930	349	65
Razem	11853	14	Razem	11853	14

Za Zarząd Kasy: Prezes (—) *Żurakowski*

Skarbnik (—) *Marzec* Sekretarz (— *Swendrowski*

Bilans surowy Kasy Oszczędnościowo-Pożyczkowej S. U. K. S. Spółdzielnia z o. o. udz. w Poznaniu na dzień 31 grudnia 1930 r.

Tytuł rachunku	Obroty		Pozostałości	
	Winien	Ma	Winien	Ma
1) Rachunek Kasy	13.583,53	13.434,—	149,53	
2) „ pożycz.	12.655,—	7.296,64	5.358,36	
3) Rach. kosztów adm. handlow.	245,95	199,99	45,96	
4) Rach. udziałów	20,—	798,—	—	778,—
5) Rach. funduszu zasobowego	—	4.086,95	—	4.086,95
6) Rach. wkładów	957,80	1.306,12	—	348,32
7) Rach. odsetek i prowizji	32,10	337,95	—	305,85
8) Rach. odsetek pobr. za r. nast.		34,73	—	34,73
Razem	27.494,38	27.494,38	5.553,85	5.553,85

Bilans zamknięcia za rok 1930.

Stan czynny	Zł.	gr.	Stan bierny	Zł.	gr.
1) Gotówka	149	53	1) Udziały	778	—
2) Pożyczki	5.358	36	2) Kapitał zakład.	4.086	95
3) Strata	—		3) Wkłady	348	95
			4) Odsetki pobrane za 1931	34	73
			5) Czysty zysk za 1930 rok	259	89
Razem	5.507	89	Razem	5.507	89

Rachunek strat i zysków za 1930 r.

Wydatki	Zł.	gr.	Dochody	Zł.	gr.
1) Koszty administr.	245	95	1) Odsetki od pożyczek za rok 1930	337	95
2) Odsetki za wkłady	32	10	2) Opłaty manipulacyjne od pożyczek chwil. oraz wpisy	199	99
Czysty zysk	259	89	3) Strata		
Razem	537	94	Razem	537	94

Rada Nadzorcza: Zarząd:

(—) *Klimek* sekretarz (—) *Jankowski* prezes (—) *Bomberski* członek (—) *Kłoś* skarbnik (—) *Tułasiewicz* prezes (—) *Spychała* sekretarz

Bilans Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej S. U. K. S. Koła przemyskiego za rok 1930.

L. p.	Rachunki	Obroty				Pozostałość			
		Winien		Ma		Winien		Ma	
1	Kasa	3084	08	2950	40	133	68	350	
2	Snbwencja	—		350				266	
3	Udziały	30	—	326				2	
4	Wpisowe	—		2				45	63
5	Odsetki za r. 1930	—		45	63			56	40
6	Prowizje i chwil.	—		56	40				
7	Koszty administrac.	127	31	—		127	31		
8	Pożyczki	3365	—	2855	—	510	—		
9	P. K. O.	790	20	728	11	63	09		
10	Zysk z r. 1929	—		84	05	—		84	05
	Razem	7396	59	7396	59	834	08	834	08

Stan czynny. Bilans zamknięcia za rok 1930 Stan bierny

L. p.		Zł.	Gr.	L. p.		Zł.	Gr.
1	Got. w kasie	133	68	1	Udziały	296	—
2	Pożyczki	510	—	2	Subwencje	350	—
3	P. K. O.	63	09	3	Zysk	84	05
4	Strata	23	29				
	Razem	730	05			730	05

Wydatki. Rachunek strat i zysków za rok 1930 Dochody.

L. p.		Zł.	gr.	L. p.		Zł.	gr.
1	Koszty administracyjne	127	35	1	Odsetki z poż.	45	63
				2	Prowizji i chwil.	56	40
				3	Wpisy	2	
				4	Strata	23	28
	Razem	127	35			127	31

Zamknięcie rachunkowe na 31/XII 1930 r. Kasy Oszczędnościowo-Pożyczkowej U. K. Sk. w Jarosławiu.

L. p.	Nazwa rachunku z księgi głównej	Obroty				Pozostałości				Bilans zamknięcia za rok 1930				Rachunek strat i zysków			
		winien		ma		winien		ma		winien		ma		winien		ma	
1	Kasa	2715	72	2272	20	438	52	—	—	438	52	—	—	—	—	—	—
2	Pożyczki	2678	66	1896	66	782	—	—	—	782	—	—	—	—	—	—	—
3	Procenta odsetek . . .	—	—	42	70	—	—	42	70	—	—	—	—	—	—	42	70
4	Wkłady	—	—	130	—	—	—	130	—	—	—	130	—	—	—	—	—
5	Udziały	30	—	725	—	—	—	695	—	—	—	695	—	—	—	—	—
6	Koszta administr. . . .	84	85	95	86	—	—	11	01	—	—	—	—	—	—	11	01
7	Kapitał zakładowy . . .	—	—	566	—	—	—	566	—	—	—	566	—	—	—	—	—
8	Wpisowe	—	—	27	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	27	—
														10⁰/₀ koszt. żeł. kasy			
9	Koszta założ. kasy . .	221	95	30	80	191	15	—	—	172	—	—	—	19	50	—	—
10	Pocztowa Kasa Oszcz. .	91	—	7	60	83	40	—	—	83	40	—	—	—	—	—	—
11	Koszta manip. P. K. O. .	—	20	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—
12	Zyski z roku 1929 . . .	—	—	23	56	—	—	—	—	—	—	23	56	—	—	—	—
	Razem	5822	38	5822	38	1495	27	1495	27	1475	92	1414	56	19	35	80	71
	Czysty zysk w 1930	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	36	61	36	—	—
										1475	92	1475	92	80	71	80	71

Członkowie Rady nadzorczej: *Piotr Chamulak, Jan Muller, Wiktor Skwirzyński.*

ANTONI MALATYŃSKI
Magister praw. Warszawa.

O Akcyzach w Polsce.

Monopol spirytusowy (c. d.).

Przystąpimy zkolei do omówienia przepisów, dotyczących produkcji wódek gatunkowych. Ustawodawstwo polskie rozszerzyło znakomicie pojęcie wódek gatunkowych. Ustawy bowiem nasze, krótko mówiąc, uważają za wódki gatunkowe, w zakresie opodatkowania i kontroli skarbowej, wszelkie trunki spirytusowe za wyjątkiem jedynie: piwa, wina oraz oczywiście monopolowej wódki czystej (t. j. czystego spirytusu ziemniaczano-melasowego, rozcieńczonego jedynie wodą, a bez jakichkolwiek innych domieszek). W tej wielkiej, a tak różnorodnej masie trunków, określanych zbiorowo wódkami gatunkowemi, możemy dla ułatwienia sobie sprawy wyodrębnić kilka, a mianowicie trzy zasadnicze grupy. I tak będziemy mieli:

1) Wódki sporządzone przez nalanie spirytusu ziemniaczano-melasowego na owoce lub korzenie i następnie rozcieńczenie wodą tego nalewu do najwyższej ustawowej granicy. Będą to oryginalne prawdziwe nalewki np. nalewka wiśniowa, śliwkowa i t. d. O różnicach w smaku, zapachu i kolorze decydują tu: jakość i ilość nalanych owoców, długość czasu nalewu, oraz ewent. dodanie cukru. Z każdego gatunku owocu możemy zasadniczo zrobić dwa rodzaje nalewki: wytrawną (gorzką) i słodką.

2) Wódki sporządzone przez dodanie do rozcieńczonego spirytusu ziemniaczano-melasowego różnego rodzaju domieszek naturalnych lub sztucznych. Tego rodzaju wódki gatunkowe są najbardziej produkowane i to pod najbardziej różnorodnemi i wymyślnemi nazwami. Zależnie od rodzaju i ilości użytej domieszki oraz od ewent. ilości cukru, no i oczywiście w zależności od solidności, firmy i upodobania spożywcy, spotykamy tutaj nazwy np. odnośnie do smaku i zapachu wiśniowego: wiśniówka, nalewka wiśniowa, wiśniak, a wreszcie likier wiśniowy (w handlu zwykle pod modną angielską nazwą „Cherry Brandy“). W tem miejscu wypadnie zaznaczyć, iż przeważna ilość „nalewek“ zjawia się na rynku nie w postaci nalewki oryginalnej, ale właśnie w postaci wódki doprawionej. Nie stanowi to zresztą tak bardzo o niższości tej wódki, jeśli idzie o solidne firmy, które używają naturalnych, a nie sztucznych domieszek. Dodać tu jeszcze należy, iż właściwie niema zasadniczej różnicy między wódką gatunkową słodzoną, a likierem. Decyduje niemal jedynie większa ilość domieszki i większa ilość cukru. W istocie rzeczy zarówno zwykła „pomarańczówka“, jak i „Cu-

raçao Orange" (t. j. likier pomarańczowy) pozostają w jednakowym stopniu pokrewieństwa ze swymi rodzicami: spirytusem ziemniaczano- melasowym i pomarańczą; tak samo np. „nalewka miętowa i „Piperment" (t. j. likier miętowy).

3) Wódki, nie będące w rzeczywistości niczem innem, jak rozcieńczonym wodą czystym spirytusem z innego produktu, niż ziemniaki i melasa. Należą tutaj więc takie trunki, jak spirytus, pędzony z wszelkich owoców (ich odpadków), nie wyłączając winogron, z wina, z ryżu i t. d. Tu właśnie zaliczymy wszelkie oryginalne koniaki, rumy i t. d.

Otóż wszystkie powyższe rodzaje trunków są uważane, czyli jak ustawa mówi są „podciągane" pod nazwę wódek gatunkowych. Produkowane mogą być te wszelkie wódki gatunkowe jedynie w fabrykach wódek gatunkowych. Do otwarcia fabryki wódek gatunkowych potrzebne jest zezwolenie Ministra Skarbu. Każda fabryka musi odpowiadać ustalonym warunkom kontroli skarbowej oraz wymogom technicznym, hygienicznym i bezpieczeństwa pracy. Przed uruchomieniem fabryka podlega szczegółowemu zbadaniu i opisaniu (weryfikacji). Fabryka wódek gatunkowych jest obowiązana posiadać, jak każde przedsiębiorstwo przemysłowe, świadectwo przemysłowe (dochód, z którego zalicza się do podatków, a nie akcyz) oraz specjalny patent akcyzowy. Wysokość patentu akcyzowego wynosi: opłata zasadnicza od przerobu pierwszych 20.000 litrów 100% spirytusu — zł. 2.500 oraz opłata dodatkowa od przerobu każdego dalszego 1.000 litrów 100% spirytusu (ponad pierwsze 20.000 litrów)—zł. 150. Wyroby, wypuszczane do wolnego obrotu handlowego, muszą odpowiadać następującym warunkom: 1) nazwa wódki musi odpowiadać składnikom owocowym lub roślinnym, użytym do wyrobu tej wódki, b) na każdym naczyniu muszą być podane: procent spirytusu, zawartego w wódce, nazwa i siedziba firmy. Użycie na etykiecie języka obcego jest dozwolone z tem zastrzeżeniem, iż wymagane powyżej dane, muszą być umieszczone również i w polskim języku. Na opakowaniu, które mogłoby wprowadzić kupującego w błąd co do pochodzenia wyrobu, powinien się znajdować napis „wyrób krajowy", i to o literach tej samej wielkości, co nazwa firmy. Używanie nazw lub znaków, podobnych do nazw lub znaków monopolowych, jest niedopuszczalne.

Spirytus do wyrobu wódek gatunkowych, jak to już wiemy z poprzedniego artykułu, nabywają prywatne fabryki w Dyrekcji Pań. Mon. Spir., po cenie o 25% wyższej od ceny spirytusu dla wyrobu monopolowej wódki czystej. Ta znaczna różnica w cenie spirytusu, przeznaczonego na wyrób wódek gatunkowych, ma na celu uniemożliwienie konkurencji prywatnym fabrykom z monopolowemi rozlewniami wódki czystej. W praktyce ta, tak znaczna, różnica ceny sprawia, iż ogół ludności pije

coraz powszechniej „siwuchę“, czy też „czyściochę“, natomiast zanika w ogromnym stopniu spożycie wódek wytworniejszych. W następstwie tego cały prywatny przemysł wódczany przeżywa obecnie bardzo ciężki kryzys. Ta polityka naszego monopolu — popieranie przemysłu o niższym poziomie, jakim jest bezwątpienia rozlew wódki czystej, kosztem przemysłu o znacznie wyższym poziomie, jakim jest znów niewątpliwie wyrób wódek gatunkowych — nie jest szczęśliwa. Pomijamy już zupełnie tę okoliczność, z punktu widzenia sprawiedliwości podatkowej nie wytrzymującą bezwzględnie krytyki, iż spożywca wódki gatunkowej płaci o 25% większy podatek spożywczy od spirytusu, niż spożywca wódki czystej. Należy jednak z całą stanowczością podkreślić ten fakt, iż z rozwojem (i upadkiem) produkcji wódek gatunkowych jest ściśle związany rozwój (i upadek) licznych i różnorodnych gałęzi gospodarstwa narodowego. Wystarczy tu wymienić: sadownictwo (używanie owoców do nalewek), hutnictwo szklane (wyrób specjalnych ozdobnych butelek), cukrownictwo (używanie cukru do słodzenia wódek i zwłaszcza likierów), przemysł graficzny (artystyczne etykiety, arkusze reklamowe i prospekty), z ograniczeniem spożycia wódek gatunkowych w kraju, zanika również i zdolność eksportowa za granicę. Jak bowiem doświadczenie i logika mówią, zdolność eksportowa może zdobyć i utrzymać jedynie przemysł, oparty o własny, rodzimy, odpowiednio szeroko rozbudowany rynek. Bez takiego rodzimego rynku przemysł nie może wogóle zdolności eksportowej uzyskać. Bo i skąd niby mają przyjść do słaborozwiniętego przemysłu: kapitał, udoskonalenia, siły fachowe, rzutkość handlowa — a bez tych czynników niepodobna wszak myśleć o jakimkolwiek eksporcie. Istniejący nawet z dawnych lat przemysł eksportowy wisi w powietrzu. Lada zmiana taryfy celnej lub trudność komunikacyjną w obcym kraju, może ten przemysł całkowicie podciąć. A trzeba pamiętać, iż o jakimś poważniejszym eksporcie spirytusu w innej postaci, niż wódka gatunkowa, myśleć nie możemy.

Jak widzimy więc, upadek produkcji wódek gatunkowych pociąga za sobą bardzo wszechstronne i poważne straty dla całego gospodarstwa narodowego, a dalej w prostej linji i niewątpliwe straty dla Skarbu. Skarb nasz można przyrównać do gospodarza, który z dwóch posiadanych kur zabije kurę rasową (wyrób wódek gatunkowych) dla usunięcia konkurencji dla kury zwykłej (rozlewy wódki czystej). Przez nadmierne, a nieusprawiedliwione podniesienie ceny na spirytus dla wyrobu wódek gatunkowych Dyrekcja Państw. Mon. Spir. niszczy bardziej kulturalną gałęź przemysłu wódczanego, osłabia szereg innych gałęzi życia gospodarczego (jak np. sadownictwo i t. d.), a wreszcie przyzwyczaja ogół ludności do mniejszej wybredności w piciu. Polityka prowadzona obecnie przez Dyrekcję Pań. Mon.

Spir., powinnaby też ulec jaknajrychlejszej zmianie: Jako postulat dnia, należy wysunąć przedewszystkiem postulat zniżenia ceny na spirytus dla wyrobu wódek gatunkowych do ceny o 10% wyższej od ceny spirytusu dla wyrobu wódki czystej (zamiast ceny o 25% wyższej). Taka różnica 10% będzie dostateczną dla zagwarantowania zysków Dyrekcji z rozlewu wódek czystych, a wpłynie bardzo na zwiększenie zysków Dyrekcji ze sprzedaży spirytusu na wyrób wódek gatunkowych, ponadto zaś na ożywienie tętna w kilku innych gałęziach gospodarstwa (sadownictwo przedewszystkiem, hutnictwo szklane, cukrownictwo, litografja).

Wypadnie teraz wspomnieć o obrocie spirytusem z zagranicą. Spirytus i wszelkie wyroby zę spirytusu, przywożone z zagranicy podlegają opłatom skarbowym: monopolowej oraz celnej. Spirytus i wszelkie wyroby ze spirytusu, przywożone z W. M. Gdańska podlegają opłacie monopolowej. Analogicznie, spirytus wywożony z kraju jest zwolniony od opłaty monopolowej, względnie, jeśli idzie o wyroby spirytusowe, za które opłata monopolowa już została pobrana (od wódek gatunkowych np.) to Dyrekcja Pań. Mon. Spir. zwraca tę opłatę firmie eksportującej. Wywóz spirytusu za granicę nie może odbywać się dowolnie, a czynić to może tylko jedna na całe państwo spółdzielnia eksportowa wszystkich producentów spirytusu. Postanowienie powyższe dotyczy oczywiście tylko spirytusu, wyroby zaś spirytusowe, wódki gatunkowe w szczególności, może wysyłać każda firma na własną rękę. Wszelkie trunki zagraniczne, przed wypuszczeniem do wolnego obrotu handlowego, muszą być przerobione w fabrykach wódek gatunkowych odpowiednio do przepisów o krajowych wyrobach. A więc co do mocy, rozlania w butelki, oznaczenia i t. d.

Pozostaje nam jeszcze nadmienić kilka słów o wyrobach ze spirytusu, nie przeznaczonych do picia. Zasadniczo spirytus, nieprzeznaczony do picia zostaje skażony (zdenaturowany) i to albo ogólnym środkiem skażającym, albo też na specjalne żądanie nabywcy szczególnym środkiem skażającym. Spirytus ten sprzedawany jest do celów technicznych, oświetleniowych i napędowych, nietylko bez pobierania opłaty monopolowej, ale nawet i niżej od ceny nabycia spirytusu przez Dyrekcję Pań. Mon. Spir. t. zn. poniżej kosztów własnych. Do skażenia, oczywiście w pierwszym rzędzie, przeznacza się gorsze gatunki spirytusu, pozostałe po procesie oczyszczania. Zakłady przemysłowe, które używają do celów technicznych spirytusu skażonego jak np. fabryki lakieru, fabryki mydeł spirytusowych i t. d. podlegają kontroli władz akcyzowych. Sprzedaż spirytusu skażonego środkiem ogólnym do bezpośredniego użytku, jest pozostawiona w rękach prywatnych. C. d. n.

Różne wiadomości.

I.

Studjum Skarbowo-Finansowe przy Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie.

W dniu 28 marca r. b. otrzymali dyplomy drudzy zkolei absolwenci Studjum Skarbowo - Finansowego przy Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie. Na kurs uczęszczało 78 osób. Przystąpiło do egzaminu 77 osób. Zdało egzamin z wynikiem celującym — 3, dobrym — 29, dostatecznym — 39. Nie złożyło definitywnie egzaminu — 4, odroczono egzamin — 2.

Następny kurs zostanie otwarty 1 października r. b.

II.

Wielka sprawa cukrowa w Płocku.

Orzeczeniem karnem Izby Skarbowej Okręgowej w Warszawie w dn. 4.VII. 1930 r. L. W. IV. 9058/3/30: 1) Jerzy Żyrkiewicz, administrator firmy „Zakłady Przemysłowo-Rolne „Strzelce“ Stanisław Cichocki“, w pow. kutnowskim, zamieszkały w dobrach „Strzelce“, 2) Marjan Martusewicz, zamieszkały w Warszawie, ul. Puławska Nr. 18 m. 8 i 3) Marjan Balukiewicz, zamieszkały w Warszawie, ul. Piękna Nr. 36, za naruszenie §§ 76, 77 i 78 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 17 kwietnia 1928 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o opodatkowaniu cukru, stanowiące przestępstwo skarbowe z art. 1 lit. a ustawy karnej skarbowej, polegające na tem, że, działając w porozumieniu i wspólnie, usiłowali 4.283 worki à 100 kg. cukru białego kryształu, przeznaczonego na wywóz do Gdańska i z tego tytułu nieopodatkowanego, usunąć z pod urzędowego zamknięcia, z wyraźnym zamiarem puszczenia na rynek wewnętrzny, za co na podstawie art. 5 tejże ustawy karnej skarbowej, oraz art. 47, 50 i 51 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 13 września 1927 r. o opodatkowaniu cukru, skazani zostali na karę pieniężną w wysokości czterokrotnej przypadającej od przedmiotu przestępstwa należności skarbowej — 353.347 zł. 50 gr. wynoszącej, t. j. na karę 1.413.390 zł. każdy z zamianą na areszt zastępczy po 6 miesięcy i karę konfiskaty przedmiotu przestępstwa w postaci 428.300 kg. cukru.

Historja tej sprawy jest następująca: w dn. 25 i 26 kwietnia 1930 r. administracja cukrowni „Strzelce“, należącej do firmy „Zakłady Przemysłowo-Rolne „Strzelce“ Stanisław Cichocki“, w pow. kutnowskim, po załatwieniu przepisanych formal-

ności, naładowała na dwie berlinki na przystani żeglugi wodnej w Płocku, dowiedzione tu własnemi środkami przewozowemi, 4.283 worki à 100 kg. cukru białego kryształu, z przeznaczeniem na wywóz do Gdańska i z tego tytułu nieopodatkowanego. Przy załadowaniu cukru dozorował rewident K. S. J. Grabarczyk w Płocku, który także dokonał po załadowaniu oplombowania obu berlinek z cukrem.

W nocy między godz. 12 a 2-gą z dn. 26 na 27-my kwietnia 1930 r. berlinki z cukrem odpłynęły z Płocka wgórę Wisły do Warszawy, zamiast do Gdańska wdół Wisły, co spostrzegł funkcjonarjusz zarządu żeglugi wodnej w Płocku, nazwiskiem Agaś. Agaś ze spostrzeżeniem swem podzielił się ze swą władzą, która zkolei o wypadku tym zawiadomiła inspektora Kontroli Skarbowej w Płocku. Dalszy rozwój wypadków tej sprawy był taki, że powiadomiona Izba Skarbowa Okręgowa w Warszawie delegowała do zatrzymania tego transportu cukru komisarzy lotnej K. S., Walewskiego i Dubaka, którzy też zatrzymali w dniu 30 kwietnia 1930 r. jedną berlinkę z cukrem już na przystani żeglugi wodnej w Warszawie, zatrzymania zaś drugiej berlinki z cukrem, osiadłej na mieliźnie w okolicy Wyszogrodu, dokonał w dniu 1 maja 1930 r. rewident K. S. Sońta. Obie berlinki w chwili zatrzymania pozbawione były plomb.

W tym stanie rzeczy, sporządzonym protokółem karnym przez wymienionych komisarzy K. S., pociągnięto do odpowiedzialności karnej skarbowej Jerzego Żyrkiewicza, jako upełnomocnionego administratora cukrowni „Strzelce", Marjana Martusewicza, jako tego, który kupił ten cukier od cukrowni „Strzelce", i Marjana Balukiewicza, który z ramienia Martusewicza miał dogląd nad cukrem i przewozem jego do Gdańska.

Śledztwo w tej sprawie w Płocku, jego okolicy, Strzelcach, Warszawie i Gdańsku, w sposób i z rezultatami, zasługującemi na szczególne uznanie, przeprowadzili: urzędnik do spraw karnych w Izbie Skarbowej Okręgowej w Warszawie, p. Nowak i urzędnik do spraw karnych U. S. A. Mu. w Płocku, p. Borkusiewicz.

W dniach od 27 lutego do 3 marca 1931 r. na skutek wniesionego przez skazanych wniosku o sądowe rozstrzygnięcie sprawy, odbyła się rozprawa sądowa przy zapełnionej sali posiedzeń miejscową publicznością, żywo interesującą się tą niezwykłą sprawą. W toku żmudnego przewodu sądowego przesłuchano zgórą 40 świadków dowodowych i obrony, ustalając winę oskarżonych w sposób niezbity, co już przy końcu przewodu przejawiło się wniesieniem przez podprokuratora Balcerzyka nowego aktu oskarżenia w kierunku zmiany kwalifikacji czynu przestępstwa z winy usiłowania na winę dokonanego przestępstwa. Obok prokuratora, interesów Skarbu Państwa bronili radca prawny Min. Skarbu, Dr. Z. Czyżewski i kierownik U. S.

A. Mu. w Płocku, p. W. Właszczuk. Bronili oskarżonych: M. Balukiewicza — adwokat Niedzielski, J. żyrkiewicza — aplikant adw. Ostrower i M. Martusewicza — adwokat Anenta, wszyscy z Warszawy.

W dniu 3 marca 1931 r. około północy, z krótką sentencją, przez usta przewodniczącego rozprawy, sędziego Momentowicza, sąd ogłosił wyrok, mocą którego: 1) J. żyrkiewicza i M. Balukiewicza skazał na karę pieniężną 1.413.390 złotych każdego, z zamianą na 1 rok aresztu dla każdego, oraz M. Martusewicza na karę pieniężną 353.347 zł., z zamianą na 3 miesiące aresztu, 2) J. żyrkiewicza i M. Balukiewicza skazał na zapłacenie kosztów postępowania i opłat sądowych po 141.339 zł. każdego oraz M. Martusewicza na zapłacenie 35.344 zł. tychże kosztów postępowania i opłat, 3) Uzyskane ze sprzedaży cukru 42.685 zł. postanowił sąd skonfiskować na rzecz Skarbu Państwa. Od wyroku tego przysługuje stronom prawo odwołania się do Sądu Najwyższego.

W. Jantos z Płocka.

III

Informator Kontroli Skarbowej.

Poniżej zamieszczamy, nadesłany nam przez kol. Rudego, prospekt Informatora na 1931 r., który wkrótce ma wyjść z druku.

I. Technologja.

1) Prawa fizyczne, chemiczne i biologiczne.
2) Technologja spirytusu:
   a) gorzelnie,
   b) rektyfikacje,
   c) spirytus bezwodny,
   e) fabryki wódek,
   f) octownie,
   g) etery—estry.
3) Technologja piwa.
4) „ wina.
5) „ cukru.
6) „ olejów mineralnych.
7) „ kwasu octowego.
8) „ Sz. ś. s.

II. Przyrządy kontrolne.

1) Jednostka wagowa.
2) Piknometr.

3) Ebuljoskop.
4) Refraktometr.
5) Polarymetr.
6) Gęstomierze,
   a) spirytusomierz,
   b) cukromierze,
   c) naftomierze (gęstomierz do o. m.).
7) Badanie skrobi w ziemniakach.
8) Aapart odpędowy (Salleron).
9) Kwasomierz.
10) Wagi i miary.
11) Przyrząd kontrolno-mierniczy Siemensa.

IV. Obliczenia.

1) Reguły geometryczne.
2) Reguły matematyczne.
3) Tablica mnożenia 1—1000 (w miarę miejsca).

V. Monopole.

1) Monopol spirytusowy:
   a) gorzelnie,
   b) rektyfikacje,
   c) fabryki wódek,
   d) octownie,
   e) wyższe alkohole,
   f) spirytus nie przeznaczony do picia,
   g) etery—estry,
   h) sprzedaż napojów alkoholowych,
   i) wywóz, przewóz i przywóz spiryt. i wyrób spirytusu,
   j) nadzór nad zakładam. i wyrobami DPMS.,
   k) ceny spirytusu i wyrobów monopolowych.
2) Monopol loteryjny.
3) „ zapałczany.
4) „ solny.
5) „ tytoniowy.

V. Podatki spożywcze.

1) Piwo.
2) Wino i miód.
3) Drożdże.
4) Kwas octowy.
5) Oleje mineralne.
6) Cukier.
7) Sz. ś. s. (jako ochrona podatku od cukru).

8) Tabela opłat podatkowych.
9) Tabela opłat patentowych.

VI. Podatki bezpośrednie.

1) Podatek przemysłowy z tablicą opłat.

VII. Opłaty stemplowe.

1) Przepisy o opłatach stemplowych.
2) Karty do gry.

VIII. Opłaty dodatkowe.

1) Opłaty komunalne.
2) 10% dodatek.
3) Odsetki za zwłokę.

IX. Przepisy karne.

1) Uprawnienia organów wykonawczych.
2) Ustawa karno-skarbowa.

X. Różne.

1) Gdańsk — obrót przekazowy.
2) Podział sum budżetowych.

XI. Przepisy ogólne.

XII. Przepisy organizacyjne.

1) Przepisy o służbie państwowej.
2) Przepisy dyscyplinarne.
3) Organizacja Kontroli Skarbowej.

XIII. Przepisy należytościowe.

1) Uposażenie.
2) Należytości za podróże — ryczałt.
3) Pomoc lekarska.
4) Umundurowanie.

XIV. Przepisy emerytalne.

Uwaga. Nieznaczne zmiany w prospekcie zastrzega się.

Dla umożliwienia wszystkim kolegom, a więc i tym, którzy czasopisma naszego „Wiadomości K. S.“ nie czytują, nabycia Informatora po cenie zniżonej, t. j. po 8,— zł., względnie po

9,20 zł. + 0,5 zł. na koszta przesyłki, termin zgłoszenia odracza się *do dn. 1 czerwca 1931 r.*

Zgłoszenia przyjmuje Jan Rudy, inspektor K. S., Warszawa, ul. Kępna 6/14, Konto czekowe P. K. O. Nr. 21703 i kancelarja Stowarzyszenia Urzędników K. S., Warszawa, ul. Koszykowa 45/8.

B. ŻURAKOWSKI
Inspektor Kontr. Skarb.

Ustawa karna-skarbowa i jej zastosowanie.

Zatrzymawszy się w poprzednim numerze „Wiadomości Kontroli Skarb.“ na artykule 34 U. K. S., przejdziemy obecnie do dalszego jego rozwinięcia, które zawarte jest w art. 35.

„Przy zaistnieniu warunków, określonych w poprzednim artykule pod 2) i 3), nałożyć tej można odpowiedzialność na głowę rodziny z powodu przestępstw, popełnionych przez żyjącego we swpólności małżeńskiej małżonka lub innych członków rodziny w związku z wykonywaniem interesów, przez głowę rodziny wyraźnie zleconych, lub zwykle w jej zastępstwie wykonywanych“.

Jak wynika z treści powyższego artykułu, bywają wypadki, w których odpowiedzialność majątkowa nałożona być może nie na właściciela przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego, lecz na głowę rodziny przestępcy właściwego. Wypadki takie są dokładnie określone, bo art. 35 odwołuje się na punkty 2) i 3) artykułu 34, t. j. nałożenie odpowiedzialności majątkowej na głowę rodziny może nastąpić tylko wtedy, gdy: a) przestępstwo polega na uszczupleniu dochodu skarbowego, albo na naruszeniu przepisów, normujących import i eksport towarów z zagranicy lub wolnego miasta Gdańska i b) głowa rodziny osiągnęła — choćby bezwiednie — zysk z popełnionego przestępstwa.

Wiemy już zatem, kiedy omawiany rodzaj odpowiedzialności może wejść w użycie, teraz zaś musimy się zastanowić nad dalszemi warunkami, stawianemi przez art. 35 U. K. S., mianowicie nad tem, kogo należy rozumieć jako członka rodziny, czyli, przez kogo musi być popełnione przestępstwo, aby głowa rodziny odpowiadała zań materjalnie.

Ustawa karna skarbowa pojęć tych nam nie wyjaśnia, tak samo ani część ogólna, ani szczegółowa kod. karn. Fakt ten należy zaliczyć na minus U. K. S., gdyż pozostawianie takich „luk“ powoduje niejasności, trudne częstokroć do rozwikłania.

Kwestje, dotyczące stosunków familijnych, normuje prawo cywilne, dlatego też musimy uczynić degresję w jego kierunku, aby wyjaśnić interesujące nas w tej chwili zagadnienie.

Dla orjentacji trzeba zaznaczyć, że w dziedzinie prawa cywilnego panuje większe jeszcze zróżniczkowanie, niż w dziedzinie prawa karnego: kodeksy karne istnieją trzy, zaś cywilnych praw jest znacznie więcej.

Na terenie byłego Królestwa Kongresowego obowiązuje do dziś: „Kodeks Cywilny Królestwa Polskiego", „Prawo o małżeństwie", w miejsce tytułu V i VI Kod. Cyw. Nap., Księga II i III Kod. Cyw. Nap., bez uchylonych w księdze III przepisów o urządzeniach społecznych (zastęp. ust. hipoteczn.) i o stosunkach majątkowych między małżonkami, dwie ustawy hipoteczne, kodeks handlowy francuski, wreszcie cały szereg ustaw szczególnych.

Zabór austrjacki pozostawił nam w spuściźnie „Powszechną Księgę Ustaw Cywilnych" z 1811 roku, rozpościerającą swą moc i na Śląsk Cieszyński oraz Spisz i Orawę (za wyjątkiem przepisów o małżeństwie i spadkobraniu).

W Poznańskiem, Pomorskiem i na Górnym Śląsku (okręg sądowy katowicki) obowiązuje „Kodeks Cywilny Niemiecki" z 1896 r., zmieniony przez wprowadzenie ustawy hipotecznej z 1897 r. i ustawy o prawach autorskich z 1907 r.

Zaś na Kresach Wschodnich, w wojew.: wołyńskiem, poleskiem, nowogródzkiem, części białostockiego i wileńskiego, działa część I tomu X Zbioru Praw Rosyjskich, według wydania z 1914 r. Tu zaszły też zmiany przez wprowadzenie do wojew. białostockiego ustawy hipotecznej z Król. Kongresowego, a w innych „Prawa o ustalaniu własności dóbr nieruchomych ó przywilejach i hipotekach" z 1818 r.

Nas oczywiście interesować będzie w danej chwili tylko pewien dział przepisów prawa familijnego, a o reszcie przepisów wspomniano, aby wyliczyć ogół praw, z któremi spotkamy się przy omawianiu dalszych artykułów U. K. S.

W żadnym z wymienionych przepisów niema definicji pojęcia rodziny, choć wyraz „rodzina" stale się spotyka. W szerokiem znaczeniu (w czasach dawnych) za rodzinę uważano zgromadzenie osób, zjednoczonych skutkiem związku małżeńskiego, pokrewieństwa lub adopcji. Pojęcie rodziny jednak stale ulega zwężeniu.

Obecnie za rodzinę poczytuje się nieliczne grono osób, a więc: męża, żonę i dzieci, które jednakowoż po dojściu do pełnoletności, oddzielają się i zakładają własne rodziny. Pojęcie rodziny w wielu wypadkach stawało się zagadnieniem prawnem i było wprowadzone wtedy, gdy trzeba było ustalić ulgę przy wykonywaniu służby wojskowej lub wyznaczyć zapomogę przy ustalaniu praw emerytalnych.

Wogóle daje się zauważyć stała tendencja do zmniejszania liczby osób, podpadających pod pojęcie rodziny, aby zmniejszyć ciężar ich utrzymania.

Prawie każdy przepis specjalny inaczej określa rodzinę. Ustawa emerytalna w skład jej wlicza męża, żonę i dzieci, w ustawie o zasiłkach dla pozbawionych pracy pojęcie rodziny jest szerokie, obejmuje bowiem nietylko krewnych, lecz nawet powinowatych. Przy określaniu wspólności zasiłku uznaje się za członków rodziny współmałżonka, dzieci, pasierbów, i rodzeństwo do lat 16 (i starsze, lecz niezdolne do pracy), rodziców i dziadów.

Ustawa o ochronie lokatorów uważa za rodzinę wstępnych, współmałżonków i rodzeństwo.

Kodeks francuski pozwala na spadkobranie krewnym do 12 stopnia, zatem tak daleko rozciąga pojęcie rodziny.

Kodeks austrjacki i niemiecki idzie jeszcze dalej i na ich podstawie można wyciągnąć pewne wnioski, choć tylko kodeks niemiecki zawiera mniej więcej wyraźny przepis: *przez rodzinę rozumie się przodków wraz ze wszystkimi ich potomkami.*

Ponieważ użyliśmy wyżej określeń „zstępni", „wstępni", „powinowaci", „krewni", podając nawet stopień, musimy określić, co przez każde z tych pojęć rozumieć należy.

Otóż przez *pokrewieństwo* należy rozumieć związek, jaki zachodzi między przodkami, a wszystkimi ich potomkami. Krewnymi zatem będą: ojciec (matka), syn, dziad, wnuk, prawnuk i t. d.

Powinowactwo powstaje między jednym małżonkiem a krewnymi drugiego małżonka (mąż i siostra żony).

Krewni wstępni są to wszyscy ci krewni, od których dana osoba pochodzi, zaś *krewni zstępni* — są to potomkowie danej osoby. Np. pradziad, dziad i ojciec są to wstępni krewni syna; dziad, ojciec i syn — są zstępnymi krewnymi pradziada.

Stopień pokrewieństwa określa się ilością porodów. I tak: syn względem ojca jest w pierwszym stopniu, wnuk względem dziada jest w drugim stopniu pokrewieństwa. Za głowę rodziny należy rozumieć tego, kto prowadzi gospodarstwo, względnie kto jest prawnie obowiązany do utrzymywania reszty członków rodziny.

Art. 35 zaznacza też, że współmałżonkowie muszą pozostawać we wspólności, oczywiście chodzi tu o wspólność małżeńską faktyczną i prawną.

Dalej przechodzimy do art. 36 U. K. S.:

„Jeżeli zachodzą warunki, w art. 33 i 34 wyczczególnione, można nałożyć odpowiedzialność tak na osobę prawniczą, jak również na kilka osób za jedno i to samo przestępstwo, a to na każdą z tych osób w takim zakresie, w jakim istnieją warunki, uzasadniające odpowiedzalność; można również orzec odpowie-

działność solidarną, jeśli nie da się ściśle ustalić udziału poszczególnych odpowiedzialnych w korzyści, osiągniętej z przestępstwa, lub ustalenie takie wymagałoby niestosunkowo znacznej straty czasu lub niestosunkowo znacznych kosztów.

W razie skazania więcej osób za jedno i to samo przestępstwo, nie można na żadną z tych osób poza wymierzoną jej karą nałożyć odpowiedznalności za kary pieniężne i koszty postępowania, nałożone za to samo przestępstwo innym skazanym.

Oskarżonego (obwinionego) uniewinnionego można uznać za odpowiedzialnego w charakterze osoby trzeciej".

I przy tym artykule nasuwa się konieczność przedstawienia dodatkowych wyjaśnień, gdyż treść jego zawiera pojęcie jeszcze nieokreślone. Chodzi mianowicie o „osobę prawniczą".

Jest nią, w odróżnieniu od osoby fizycznej, zorganizowana zbiorowość, posiadająca własną indywidualność prawną i zdolność do działań prawnych. Taka zbiorowość może być jednostką prawa prywatnego lub publicznego. A więc osobami prawnemi są różne instytucje, organizacje i stowarzyszenia, jako też spółki handlowe, o ile czynią zadość warunkom, przepisanym dla powstawania i istnienia osób prawnych.

Mamy więc np. do czynienia z przestępstwem, popełnionem przez kierownika fabryki, będącej własnością spółki akcyjnej. Art. 36 stawia pierwszy warunek, że przestępca musi kierować przedsiębiorstwem w zastępstwie spółki; oczywiście warunek ten w powyższym wypadku jest spełniony, gdyż spółka akcyjna po to przyjęła kierownika fabryki, aby ten w zastępstwie akcjonarjuszów kierował nią. Drugim warunkiem musi być istnienie łączne wszystkich okoliczności, wyszczególnionych w art. 34. Jeżeli i to zaszło — możemy na spółkę akcyjną, czyli osobę prawniczą, nałożyć odpowiedzialność materjalną za kary, wymierzone kierownikowi fabryki. Ma to ten skutek, że w razie niemożności ściągnięcia kar z kierownika, doszukiwać się ich można na majątku spółki, a właściwie akcjonarjuszów.

Prawo do nakładania odpowiedzialności za to samo przestępstwo na kilka osób należy rozumieć w ten sposób, że osoby te odpowiadają w takim stopniu, w jakim osiągnęły korzyści.

Jeżeli stopnia osiągniętych korzyści przez każdą z osób nie można określić, nakłada się odpowiedzialność *solidarną*, która ma to znaczenie, że z jednej z osób można ściągać kary wszystkich pozostałych.

Prócz tego, art. 36 zawiera postanowienie, że w razie, gdy istnieje np. dwóch współwinnych skazanych, jeden z nich nie może być równocześnie odpowiedzialnym majątkowo za kary, nałożone na drugiego. Nie dotyczy to tych współwinnych, którzy zostali zwolnieni od odpowiedzialności. Wszystkie, omówione wyżej przepisy, aczkolwiek zawierają słowo „może", mają dla władzy skarbowej charakter raczej wiążący, niż zezwalający

na dowolną decyzję. Znaczy to, że jeżeli zachodzą wszystkie wymagane okoliczności, władza *musi* zabezpieczyć odpowiednio kary.

W wyjątkowych tylko wypadkach można tego zaniechać i postąpić inaczej. Wskazówki zawiera art. 37, który brzmi:

„Z powodów, zasługujących na uwzględnienie, może władza orzekająca zaniechać w całości lub w części nałożenia odpowiedzialności, a natomiast orzec wykonanie na skazanym, w miarę nieściągniętej kary pieniężnej, kary aresztu zastępczego. Należy w szczególności uwzględnić w miarę możności rozmiar korzyści, płynącej z przestępstwa, oraz stosunki majątkowe odpowiedzialnego“.

Odpowiedzialność, jeżeli orzeczenie karne jeszcze nie uprawomocniło się, wygasa, jeżeli zajdzie wypadek śmierci strony. Stanowi o tem art. 38:

„W wypadku śmierci skazanego lub odpowiedzialnego przed uprawomocnieniem się wyroku, względnie orzeczenia karnego, odpowiedzialność gaśnie“.

Zaznaczyć tu należy, że odpowiedzialność nie gaśnie, jeżeli śmierć nastąpiła po uprawomocnieniu się orzeczenia. W takim wypadku kary mogą być ściągnięte z pozostałego ewentualnie po zmarłym spadku.

Art. 38 wspomina o wyroku, mając na myśli wyrok sądowy i o orzeczeniu karnem władzy skarbowej. Ponieważ art. 39 stanowi, że:

„Nie ulegają odpowiedzialności w charakterze osób trzecich osoby nieletnie lub pozostające pod kuratelą“, musimy zapoznać się z prawnemi określeniami wieku.

Otóż prawo austrjackie rozróżnia następujące kategorje: do lat 7 — dzieci, od 7 do 14 lat — nieletni, od 14 do 21 — małoletni. Przepisy niemieckie znają tylko jedną grupę, mianowicie małoletnich od lat 7 do 21.

Kodeks Cyw. Królestwa Polskiego uważa wszystkich do lat 21 za małoletnich.

Widać z tego, że krytycznym momentem jest wiek 21 lat, kiedy to człowiek zyskuje pełnoletność.

Aczkolwiek więc rozstrzyganie kwestji małoletności lub pełnoletności musi się odbyć na podstawie przepisów, obowiązujących w danej dzielnicy, wynik zawsze będzie ten sam. W niektórych wypadkach może małoletni być *uwłasnowolniony,* ale przydany mu będzie opiekun i oczywiście odpowiedzialność na takiego osobnika nałożona być nie może.

Istnieje też instytucja „uznania za pełnoletniego“ i do takich osób art. 39 nie stosuje się.

W następnym numerze „W. K. S.“ omówimy dział o przedawnieniu i na tem zakończymy część ogólną U. K. S.

C. d. n.

Dr. Z. PERKOWSKI

Etery, estry, esencje i wódki gatunkowe.

ESTER KWASU MASŁOWEGO.

Istnieją 2 rodzaje kwasu masłowego: kwas masłowy normalny $CH_3CH_2CH_2COOH$ i kwas izomasłowy $(CH_3)_2$ $CHCOOH$.

Normalny kwas masłowy, związany chemicznie z gliceryną, jako ester glicerynowy kwasu masłowego, znajduje się w maśle krowiem. Kwas ten, razem z innemi, otrzymuje się przy suchej destylacji drzewa. Technicznie normalny kwas masłowy otrzymuje się drogą utleniania alkoholu butylowego. Sam alkohol butylowy otrzymuje się drogą fermentacji węglowodanów przez pewne bakterje (otrzymuje się przytem także aceton). Utlenianie się alkoholu odbywa się przy pomocy miedzi, jako katalizatora. Otrzymuje się najprzód aldehyd masłowy, który utlenia się następnie przy pomocy innego katalizatora (maślanu manganu) na kwas masłowy.

Kwas masłowy otrzymuje się również syntetycznie z acetylenu.

Kwas izomasłowy otrzymuje się przez fermentację chleba świętojańskiego, albo drogą utleniania się alkoholu izobutylowego. Alkohol izobutylowy zawarty jest w olejach fuzlowych. Większe zastosowanie techniczne posiada kwas masłowy. Nieoczyszczony, t. zw. techniczny, kwas masłowy jest używany przy wyprawie skór do ich odwapniania. Czysty kwas używa się do wyrobu estrów.

Ester etylowy kwasu masłowego, butyran etylowy, eter butyrowy, otrzymuje się z mieszaniny kwasu masłowego, 95% spirytusu i kwasu siarkowego. Ester tworzy górną warstwę, która łatwo daje się oddzielać od dolnej, składającej się z wody, kwasu i spirytusu. Otrzymany ester przemywa się wodą, następnie neutralizuje się pozostałe resztki kwasów zapomocą magnezji albo kredy, suszy się chlorkiem wapnia i rektyfikuje.

Ester ten posiada przyjemny zapach ananasów, używa się do fabrykacji esencyj i sztucznego rumu.

Ester etylowy kwasu masłowego z mydła masłowego otrzymuje się w ten sposób, że drobno pokrajane mydło masłowe rozpuszcza się w alkoholu i do otrzymanego roztworu dodaje się mieszaninę kwasu siarkowego z alkoholem i destyluje się.

Mydło masłowe przygotowuje się ze zjełczałego masła krowiego, które się zmydla zapomocą ługu sodowego. Otrzymany z masła krowiego tą drogą ester nie jest estrem etylowym wyłącznie tylko kwasu masłowego, lecz mieszaniną różnych estrów

(np. kapronowego, kaprylowego, kaprinowego i innych) posiada jednak przyjemny zapach i używa się do rabrykacji esencji.

Ester etylowy kwasu izomasłowego otrzymuje się przez nagrzewanie mieszaniny z kwasu izomasłowego, siarkowego i alkoholu etylowego. Ester ten przedstawia ciecz o konsystencji oleistej, o mocnym, dość przyjemnym, zapachu.

Teoretycznie dla otrzymania 1 kg. estru kwasu normalnego, masłowego, albo izomasłowego, trzeba zużyć 477,1 gr. alkoholu.

Estry kwasu izowalerjanowego.

Kwas izowalerjanowy znajduje się w korzeniach ziół walerjanowych, otrzymuje się drogą utleniania alkoholu amylowego, zapomocą mieszaniny dwuchromianu potasu i kwasu siarkowego, albo zapomocą nadmanganianu potasu. Alkohol amylowy otrzymuje się z olejów fuzlowych.

Ester etylowy. Ester etylowy kwasu izowalerjanowego, walerjan etylowy, otrzymuje się przez nagrzewanie na kąpieli wodnej mieszaniny z kwasu izowalerjanowego, alkoholu etylowego i kwasu siarkowego. Otrzymany ester przemywa się roztworem sody, suszy się chlorkiem wapnia i rektyfikuje.

Ester amylowy. Ester amylowy kwasu izowalerjanowego, walerjan amylowy, otrzymuje się przy utlenianiu się alkoholu amylowego, otrzymanego z oleju fuzlowego. Dla wytworzenia tego estru alkohol amylowy miesza się z kwasem siarkowym i dwuchromianem potasu. Mieszanina nagrzewa się samoczynnie przez samą reakcję. Dwuchromian potasu z kwasem siarkowym daje tlen, który łącząc się z alkoholem izoamylowym, przemienia go (utlenia) na kwas izowalerjanowy. Jeżeli alkohol amylowy wzięty był w nadmiarze, to ten łączy się chemicznie z nowopowstałym kwasem izowalerjanowym i otrzymujemy w ten sposób ester.

Ester amylowy kwasu izowalerjanowego posiada nieprzyjemny zapach; rozcieńczony jednak z alhokolem etylowym, przypomina zapach jabłek. Ester ten używa się przy fabrykacji eterów owocowych.

U nas, w Polsce, najwięcej używane i fabrykowane są estry kwasów mrówkowego, octowego, masłowego i izowalerjanowego. Nad niemi więc najwięcej tutaj zatrzymaliśmy się. Używane są też inne estry, sprowadzane z zagranicy. Parę słów musimy o nich tutaj powiedzieć.

Sztuczny olejek winnodrożdżowy.

Olejek ten, w handlu nazywany eterem enantowym (oenant), nie jest związkiem kwasu enantowego, lecz mieszaniną estrów etylowych, kwasu kapronowego (CH_3) $(CH_2)_4$ COOH,

kwasu kaprylowego (CH_3) $(CH_2)_6$ COOH i kwasu kaprinowego (CH_3) $(CH_2)_8$ COOH.

Dla otrzymania tego olejku esterfikuje się alkoholem etylowym części lotne kwasów tłuszczowych, otrzymywane drogą destylacji z parą wodną oleju kokosowego. Otrzymuje się w ten sposób mieszaninę różnych estrów, do których dodaje się inne, a także prawdziwy olejek winnodrożdżowy. Tańszy gatunek tego olejku otrzymuje się przez estryfikację surowego oleju kokosowego, przy pomocy alkoholu etylowego; otrzymuje się wtedy oprócz wyżej wspomnianych estrów, jeszcze estry etylowe kwasów laurynowego, palmitynowego i mirystynowego.

Prawdziwy olejek winnodrożdżowy otrzymuje się jako produkt uboczny przy fabrykacji wódki z drożdży winnych. Prawdziwy olejek winnodrożdżowy posiada estry etylowy i amylowy kwasów kaprylowego i kaprinowego.

Wszystkie te olejki służą do fabrykacji sztucznego koniaku, a także do fabrykacji niektórych esencyj.

Dwuetylowy ester kwasu bursztynowego.

Kwas bursztynowy otrzymuje się przez suchą destylację bursztynu, a także przez fermentację mieszaniny amoniakalnej kwasu winnego i soli potasowej kwasu jabłkowego. Dwumetylowy ester kwasu bursztynowego $\begin{array}{c} CH_2COO_2H_5 \\ | \\ CH_2COO_2H_5 \end{array}$ otrzymuje się z kwasu bursztynowego, alkoholu etylowego i kwasu siarkowego przez nagrzewanie mieszaniny w wannie olejowej, dodaje się następnie wody i wstrząsa. Ester wydziela się jako górna warstwa. Ester miesza się z roztworem sody i oczyszcza od kwasów. Używa się do fabrykacji eterów owocowych.

Ester trójetylowy kwasu cytrynowego.

Cytrynian trójetylowy.

Mieszaninę z kwasu cytrynowego alkoholu etylowego i kwasu siarkowego nagrzewa się przez jakiś czas. Po dodaniu wody, ester otrzymujemy jako górną warstwę. Używa się do eterów owocowych.

Ester etylowy kwasu fenyloctowego.

Fenylooctan etylowy $C_6H_5CH_2COOC_2H_5$, służy do fabrykacji oleju miodowego, aromatów miodowych i esencji miodowej. Ma szerokie zastosowanie w perfumowaniu tytoniu.

Metylowy ester kwasu antranilowego.

Antranilanian metylowy $C_6H_4<^{COOCH_3}_{NH_2}$ posiada zapach kwiatów pomarańczowych. Znajduje zastosowanie przy fabrykacji perfum.

Kwas antranilowy, służący do wyrobu tego estru, otrzymuje się z naftaliny.

Metylowy ester kwasu benzoesowego.

Benzoesan metylowy. Kwas siarkowy miesza się ostrożnie z alkoholem metylowym i do otrzymanej mieszanniy dolewa się kwas benzoesowy, nagrzewa przez 2 godziny i destyluje.

Ester ten używany jest do fabrykacji eterów owocowych.

ESTER ETYLOWY KWASU BENZOESOWEGO.

Benzoesan etylowy otrzymuje się podobnie, jak metylowy z mieszaniny kwasu siarkowego i alkoholu etylowego, do którego dodaje się kwas benzoesowy, nagrzewa przez 2 godziny i destyluje.

Używa się do fabrykacji eterów owocowych.

Ester metylowy kwasu salicylowego.

Salicylan metylowy $C_6H_4<^{COOH_3}_{OH}$ Otrzymuje się z kwasu salicylowego, alkoholu metylowego i kwasu siarkowego, tak samo, jak powyższe inne estry. Znajduje się w naturze w olejku wintergrinowym (Ol. Gaultneriae).

Ester etylowy kwasu salicylowego.

Salicylan etylowy $C_6H_4<^{COOC_2H_5}_{OH}$ z kwasu siarkowego, alkoholu etylowego i kwasu salicylowego. Ester ten, tak samo, jak ester metylowy, używa się przy fabrykacji eterów owocowych.

Prócz powyżej wspomnianych, używa się do fabrykacji esencji jeszcze takie estry, jak: butyran geranylowy (esencja jabłkowa), mrówczan geranylowy, nonylan etylowy i wiele innych.

Estry chlorowcowe).*

Do estrów należą również pewne produkty, otrzymywane przez działanie chlorowców na alkohole. Są to przeważnie preparaty farmaceutyczne, syntetyczne. O chlorku, bromku i jod-

*) Chlorowcami nazywają się takie pierwiastki, jak chlor, brom i jod.

ku etyiowym wspomina rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 12.XI. 1930 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 79/30, poz. 621, § 108), dlatego też o nich tu napiszemy.

Bromek etylowy. Do ochłodzonej mieszaniny z 1500 gr. stężonego kwasu siarkowego, 900 gr. wody, dodaje się powoli 1500 cm.^{3} alkoholu bezwodnego, tak, żeby nie było zbyt wysokiego podnoszenia się temperatury. Po ochłodzeniu dodaje się 1100 — 1200 gr. bromku potasu, otrzymuje się bromek etylowy, który z mieszaniny oddestylowuje się przy możliwie najniższej temperaturze.

Bromek etylowy używany jest jako środek znieczulający przy mniejszych operacjach.

Do celów narkotycznych używa się mieszaniny z 5% bromku etylowego, 65% chlorku etylowego i 35% chlorku metylowego. Bromek etylowy używa się również do takich preparatów, jak narcoform, somnoform i inne.

Teoretycznie z 1 kg. alkoholu etylowego bezwodnego otrzymuje się 2 kg. 369 gr. bromku etylowego.

Przy otrzymywaniu preparatów chemicznych drogą syntetyczną jedna z wyjściowych substancyj brana jest w nadmiarze i to zwykle ta mianowicie, która jest najtańszą. Ponieważ brom i sole bromowe są znacznie droższe od spirytusu, to przy fabrykacji bromku etylowego spirytus etylowy brany jest w nadmiarze, dlatego też otrzymuje się bromku etylowego znacznie mniej od tej ilości, jaka winna byłaby odpowiadać pewnej wziętej ilości spirytusu.

Chlorek etylowy. Chlorek etylowy otrzymuje się przez nagrzewanie kwasu solnego ze spirytusem. Zwykle bierze się kwasu solnego i alkoholu w stosunku wagowym ciężarów cząsteczkowych, czyli na każde 46 gr. alkoholu bierze się 35 gr. kwasu solnego. Mieszaninę alkoholu z kwasem nagrzewa się w autoklawach, czyli naczyniach hermetycznie zamykanych, najprzód w temperaturze 110^0 — 120^0, potem przez 2 — 4 godziny w temperaturze 120—125^0, następnie w temperaturze 60—70^0 ochładza się i destyluje.

Chlorek etylowy służy jako środek ekstrakcyjny przy fabrykacji niektórych perfum (Lance - perfumy, są to roztwory substancyj wonnych w chlorku etylowym). Chlorek etylowy używa się jako środek znieczulający w medycynie (Anästin, Anästhol).

Z 1 litra 95% spirytusu otrzymuje się 1,045 — 1,049 chlorku etylowego.

Jodek etylowy. Jodek etylowy otrzymuje się przez działanie alkoholowego roztworu jodu na fosfor w temperaturze wrzenia. 3 cząsteczki alkoholu i 3 cząsteczki jodu reagują z 1 cząsteczką fosforu i winno się otrzymać 3 cząsteczki jodku etylowego.

Ponieważ przy otrzymywaniu związków chemicznych syntetycznych, jeden z wyjściowych materjałów, zwykle ten, który jest tańszy, brany jest w nadmiarze, to i przy otrzymywaniu jodku etylowego, alkohol etylowy, jako tańszy od jodu, brany jest w nadmiarze i tak np. na 1 kg. jodu używa się 790 gr. alkoholu etylowego i 60 gr. fosforu. Otrzymany jodek etylowy przemywa się wodą dla oczyszczenia od alkoholu i znów destyluje się po dodaniu chlorku wapnia.

Jodek etylowy jest to bezbarwna, oleista, o duszącym zapachu ciecz, rozpuszczalna w spirytusie, nierozpuszczalna w wodzie.

Otrzymuje się zwykle z 1 litra 95% spirytusu 940—943 gr. jodku etylowego.

Należy tutaj parę słów powiedzieć o syntetycznych preparatach, wspomnianych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dn. 12.XI. 1930 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 79/30, poz. 621), *nie należących do* grupy *estrów*, lecz przy fabrykacji których stosowane są chlorowce i spirytus, jak do wyżej opisanych jodków, bromków i chlorków etylowych.

Są to mianowicie: chloroform, bromoform i jodoform.

Chloroform. 20 części chlorku bielącego (o zawartości 30% czynnego chloru) z 80 cz. wody i z 4 cz. wolnego od olejów fuzlowych 90 — 91% spirytusu nagrzewa się wpuszczaną parą do 45° — 50°. Otrzymaną mieszaninę z chloroformu, alkoholu i wody poddaje się destylacji. Destylat składa się z 2-ch warstw. Dolną warstwę stanowi ciężki chloroform. Przemywa się go kilkakrotnie wodą, potem kwasem siarkowym, następnie sodą i znów wodą, odwadnia się zapomocą chlorku wapnia, albo potażu i destyluje. Przyjmuje się frakcję o punkcie wrzenia 60°—62°. Do otrzymanego chloroformu dodaje się bezwodnego alkoholu tyle, by otrzymać pożądany ciężar gatunkowy.

Przy działaniu chlorku bielącego na alkohol otrzymuje się najprzód aldehyd, potem chloral CCl_3 CHO, który pod działaniem wapna gaszonego $Ca(OH)_2$, zawsze zawartego w chlorku bielącym, rozpada się na chloroform i mrówczan wapnia.

Obecnie rzadko fabrykuje się chloroform z alkoholu, zwykle z acetonu, albo z aldehydu octowego.

Przy fabrykacji chloroformu z acetonu zadaje się również chlorek bielący acetonem. Przez nagrzanie mieszaniny wydziela się chloroform, który w postaci pary przechodzi przez kolumnę, następne skrapla się w oziębialniku. Otrzymany chloroform oczyszcza się kwasem siarkowym stężonym. Oczyszczony kwasem chloroform po dodaniu do niego mniej więcej 1% (w stosunku do wagi chloroformu) spirytusu, poddaje się jeszcze raz destylacji.

Z powyższego widać, że jakkolwiek chloroform należy do preparatów syntetycznych, to przy przygotowywaniu go z ace-

tonu lub aldehydu octowego spirytus nie przyjmuje żadnego udziału w syntezie, służy jako utrwalacz i gra w nim taką rolę, jak w preparatach galenowych.

Chloroform jest używany jako środek ekstrakcyjny i rozpuszczalnik olejków eterycznych, kauczuku, gutaperki, tłuszczów, smoły, siarki, alkaloidów i t. d., używa się również jako środek usypiający przy operacjach chirurgicznych.

Bromoform. Przy działaniu bromu na alkohol otrzymuje się aldehyd bromowy. Działając na aldehyd bromowy ługiem potasowym lub sodowym, otrzymujemy bromoform i mrówczan sodu lub potasu. Bromoform zwykle otrzymuje się tańszym sposobem z acetonu. Ten ostatni miesza się z 20% roztworem sody, wziętym w dziesięciokrotnej ilości, dodaje się bromu i nagrzewa do temperatury 50°. Otrzymuje się bromoform również drogą elektrolizy, czyli przepuszczając prąd elektryczny o pewnem napięciu i mocy przez roztwór bromku potasu lub bromku wapnia w rozcieńczonym spirytusie.

Bromoform używamy dla celów leczniczych; składa się z 99% bromoformu i 1% alkoholu bezwodnego.

Jodoform. Jodoform CHJ_3 otrzymuje się elektrolitycznie, czyli przez przepuszczanie prądu elektrycznego o pewnem napięciu i mocy przez roztwór, zawierający 50 kg. jodku sodowego, 300 kg wody i 30 kg. 96% spirytusu, z dodaniem sody. Zamiast alkoholu używa się obecnie aceton. Jodoform z powodu przykrego, przenikającego zapachu obecnie zastępowany jest przez inne preparaty, jak np. aristol, jodokol, izoform i inne.

ESTER ETYLOWY KWASU AZOTOWEGO.

Spiritus aetheris nitrosi.

Jeżeli działać kwasem azotowym na alkohol, to nie otrzymuje się ester etylowy kwasu azotowego (HNO_3), lecz kwasu azotawego (HNO_2).

5 części spirytusu nalewa się do cylindra, albo rozdzielacza i przy pomocy rurki, sięgającej do dna, nalewa się ostrożnie kwas azotowy. W ten sposób otrzymuje się 2 warstwy. Naczynie z tak przygotowaną cieczą stawia się w chłodnem miejscu. Po 2-ch dniach uwarstwienie znika, wydzielają się słabe gazy i zapach aldehydu. Zawartość naczynia wlewa się do aparatu destylacyjnego szklanego i poddaje się destylacji. Destylat przyjmuje się w odbieralniku, zawierającym 5 części spirytusu. Przy destylacji przechodzą najprzód aldehydy, potem spirytus. Destylację przerywa się, kiedy zaczną wydzielać się żółte dymy. Destylat zobojętnia się tu zapomocą tlenku magnezowego. Pozostawia się na jedną dobę, skłócając cały czas, przesącza się i znów destyluje z kąpieli wodnej. Do odbieralnika nalewa się

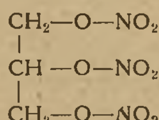
2 części spirytusu i destylację przerywa się, gdy się otrzyma 8 części. Destylat zawiera mieszaninę estru, alkoholu i aldehydu. Ester ten, o przyjemnym zapachu jabłek renet, jest łatwo lotny, dlatego spotykany w handlu, rozcieńczony bywa spirytusem. Ester ten, nazywany również eterem saletrzanym, przedstawia przeźroczystą, zlekka żółtą, łatwo się zapalającą ciecz. Od dodania wody łatwo się rozpada na kwas azotowy i alkohol.

Ester etylowy kwasu azotowego otrzymuje się również z krochmalu, kwasu azotowego i spirytusu, metodą Liebiga.

Używanie tego estru do fabrykacji trunków jest w niektórych krajach wzbronione.

Estry kwasu azotowego.

Estry kwasu azotowego są przeważnie o charakterze wybuchowym, eksplodują łatwo od uderzenia i wstrząśnienia. Otrzymuje się przez mieszanie alkoholów z kwasem azotowym w obecności niewielkiej ilości kwasu siarkowego, jako katalizatora. Do najwięcej znanych estrów azotowych należy nitrogliceryna,

wynaleziona przez Nobla. Kwas azotowy z celulozą daje również różne połączenia chemiczne. Połączenia celulozy, najbogatsze w kwas azotowy, są o charakterze wybuchowym i używane są do wyrobu bezdymnego prochu strzelniczego. Połączenia celulozy, mniej bogate w kwas azotowy, niż bawełna strzelnicza, rozpuszczane w eterze, znane są pod nazwą kolodjum. Kolodjum, zmieszane z estrem amylowym kwasu octowego z dodatkiem lub bez barwików, służą do przygotowania lakierów zaponowych.

Błędy zauważone w artykule „Etery, estry, esencje i wódki gatunkowe" Nr. 3 rok 1931 Wiadomości Kontroli Skarbowej.

Str.	z dołu	z góry	Wydrukowano	Winno być
35	13		$CH_3CO{:}OH\ HO_2{:}H_5$	$CH_3COO{:}H+HO{:}C_2H_5$
	9		eteryfikacją	estryfikacją
36		2	eteryfikacji	estryfikacji
36		4	$RCOOH+R_1OH=RCOOR_1+H_2O$	$RCOOH+R_1OHR \rightleftarrows COOR_1+H_2O$
39	14		650—610 litrów	0,650—0,610 litrów

Regulamin dla domu wypoczynkowego S. U. K. S. „Gograny".

Art. 1.

W pensjonacie może zamieszkać tylko ta osoba, która została przyjęta przez Komisję Zdrojową S. U. K. S. W wypadkach wolnych pokojów — z braku reflektantów wśród członków S. U. K. S. — uprawniono Zarządcę pensjonatu przydzielać za oznaczoną przez Zarząd Główny S. U. K. S. opłatą wolne pokoje również innym osobom z poza grona członków S. U. K. S.

Wszyscy pensjonarze, korzystający z pomieszczeń w pensjonacie, korzystają ze wspólnego stołowania się w pensjonacie, który prowadzony będzie sposobem gospodarczej samowystarczalności.

Pensjonat prowadzi S. U. K. S. we własnym zarządzie przez sezon letni od 1.5 do dn. 31.10 i sezon zimowy od 1.11 do 30.4.

Art. 2.

Chorzy z gruźlicą otwartą lub dotknięci inną chorobą infekcyjną niebezpieczną dla otoczenia, bezwarunkowo do pensjonatu przyjmowani być nie mogą.

Zarząd zastrzega sobie prawo zbadania przez lekarza miejscowego każdej osoby korzystającej z pensjonatu na jej koszt w razie podejrzeń, że dana osoba dotknięta jest chorobą zakaźną. Wskazane jest, by osoby przyjezdne do pensjonatu posiadały odpowiednie zaświadczenie lekarskie.

Art. 3.

Prawo korzystania z pomieszczenia w pensjonacie przysługuje według następującej kolejności:

a) W granicy 25% pomieszczeń w pensjonacie członkom S. U. K. S. i ich rodzinom jako byłym członkom Spółdzielni „Domu Zdrowia" Urzędników Kontroli Skarbowej w Stanisławowie, zaś reszta pomieszczeń,

b) członkom S. U. K. S. pozostającym w służbie czynnej i w spoczynku oraz ich rodzinom opłacającym regularnie zwyczajne składki członkowskie, wedle kolejności zgłoszeń.

Art. 4.

Podanie o przyjęcie do Domu Wypoczynkowego wnoszą wszystkie osoby, wymienione w art. 3 do Zarządu Głównego S. U. K. S. w Warszawie w terminie przynajmniej 30 dni przed

zamierzonem korzystaniem z pomieszczenia w pensjonacie. Do podań mają być dołączone:

a) deklaracja podpisana według przepisanego wzoru,

b) poświadczenie miejscowego Koła, względnie Okręgu S. U. K. S., że petent opłaca regularnie składki członkowskie na rzecz S. U. K. S., oraz stwierdzenie, czy petent opłaca regularnie i od jakiego czasu składki na Dom Wypoczynkowy S. U. K. S.

Osoby pragnące korzystać z pomieszczenia w pensjonacie w czasie od 1 czerwca do końca lipca winni wnieść swe podania do Zarządu Głównego najpóźniej do 15 kwietnia, zaś w czasie od 1 lipca do końca września najpóźniej do 15 czerwca — z podaniem, w którym czasie pragną korzystać z pomieszczenia w pensjonacie w sezonie letnim.

Późniejsze zgłoszenia uwzględniane będą tylko w miarę wolnych miejsc.

Zgłoszenie winno zawierać:

a) Imię, nazwisko, charakter służbowy, miejsce pobytu z dokładnym adresem osoby zgłaszającej pobyt.

b) Ilość osób towarzyszących z wymienieniem stopnia pokrewieństwa (n. p. żona, matka, zięć, siostra, dzieci) oraz z podaniem dokładnie wieku o ile chodzi o dzieci,

c) dokładne określenie czasu przez który ma trwać pobyt, a w szczególności wymienienie dnia przyjazdu i odjazdu,

d) oświadczenie stosowania się do postanowień regulaminu i zarządzeń Zarządu pensjonatu.

Do zgłoszenia należy załączyć 2 znaczki pocztowe á 25 gr. na odpowiedź.

Po otrzymaniu od Zarządu zawiadomienia o przydziale pomieszczenia należy w ciągu dni trzech nadesłać do Zarządu Pensjonatu S. U. K. S. „Gorgany“ w Jamnej zadatek w kwocie 30 zł. od zamówionego pokoju i z tą dopiero chwilą uważane będzie przyjęcie do Domu Wypoczynkowego jako definitywnie załatwione.

Zadatek ten zabezpiecza ew. pretensje Zarządu, a w szczególności ew. pretensję wynikającą z postanowień art. 9 ust. a, zatem ulega on ewent. zwrotowi dopiero przy opuszczeniu pomieszczenia.

Art. 5.

O przyjęciu do pensjonatu decyduje Zarząd Główny S. U. K. S. względnie osobna Komisja stworzona dla tego celu. Przydział następuje zawsze za uprzedniem porozumieniem się z reflektantem co do terminu objęcia i opuszczeniu pomieszczenia.

Art. 6.

W celu prawidłowego przydziału miejsc w Domu Wypoczynkowym, obowiązkiem wyżej wymienionej Komisji przy Za-

rządzie Głównym będzie prowadzenie spisu pomieszczeń (pokoji) w pensjonacie oraz ewidencji zajętych pokoji, tudzież kontroli napływających zgłoszeń. Zgłoszenia te w kolejności ich napływu i zgodnie z przepisami niniejszego regulaminu winne być rozpatrywane i uwzględniane natychmiast, o ile na to pozwalają warunki formalne przewidziane w art. 1. 2. 3 i 4 niniejszego regulaminu.

W razie niemożności uwzględnienia żądanego terminu przyjęcia do pensjonatu — winna Komisja w ciągu 5 dni porozumieć się z osobą zainteresowaną co do zmiany terminu.

Zainteresowany winien zaś podać swoją decyzję co do terminu obowiązkowo bezwłocznie Komisji ustanowionej przy Zarządzie Głównym.

Napływające w ciągu tego czasu dalsze podania oczekują na załatwienie podania poprzedniego, będącego przedmiotem porozumienia się o ile nastąpi decyzja na to podanie, te albo wchodzą na miejsce podania poprzedniego albo w kolei następnej będą załatwiane.

Art. 7.

Członkowie S. U. K. S. oraz wspólnie z nimi przybli członkowie rodziny, pozostający na domowem utrzymaniu członka S. U. K. S. — korzystają z przydzielonego mieszkania w pensjonacie bezpłatnie i w ilości osób zatwierdzonej przydziałem.

Wszyscy członkowie S. U. K. S. i członkowie ich rodzin korzystają ze wspólnej kuchni (śniadanie, obiad i kolacja) i opłacają z tytułu wspólnego stołowania się w pensjonacie przypadające kwoty obliczone na podstawie rzeczywistych wydatków prowadzenia kuchni oraz wydatków związanych z utrzymaniem personelu i służby. Tytułem wydatków administracyjnych i na amortyzację opłacają odpowiedni dodatek doliczony do kosztów wspólnego stołowania się rodziny członków S. U. K. S. — na wyjątki zezwala Komisja Zdrojowa. Osoby nie będące członkami S. U. K. S. płacą o 50% więcej.

Za dzieci liczące od 2-ch do 8-miu lat pobiera się połowę o ile one nie korzystają z osobnych łóżek i o ile nie otrzymują wiktu dla dorosłych.

Art. 8.

Okresy zajmowania pomieszczeń powinny rozpoczynać i kończyć się w dniach 1. lub 15. każdego miesiąca.

Pensjonarjusz, który uzyskał przydział pomieszczenia winien objąć i opuścić przydzielone mu za jego zgodą pomieszczenie w oznaczonym dniu przez Komisję Zdrojową. W razie nie objęcia pomieszczenia w ciągu trzech dni bez poprzedniego zapo-

wiedzenia zwłoki — pensjonarjusz traci prawo do przydziału pomieszczenia. Niezajęcie przez pensjonarza przydzielonego mu pomieszczenia może pozbawić go nadto korzyści ponownego przydziału pomieszczenia w danym sezonie.

Opłaty wyszczególnione w art. 3 względnie zaliczki na opłaty omawiane w art. 7 niniejszego regulaminu winne być zawsze uiszczane na każde 10 dni zgóry w kasie Zarządu pensjonatu.

Pensjonarz, zmuszony wyjechać z zakładu przed przewidzianym i oznaczonym w podaniu terminem, winien zawiadomić o tem zarządcę pensjonatu i opłacić należność przewidzianą w art. 9 ust. a tytułem odszkodowania za niedotrzymanie terminu użytkowania przydzielonego mu za jego zgodą pomieszczenia.

Art. 9.

a) W razie, gdy pensjonarjusz zajmie pomieszczenie po terminie trzydniowym (art. 8) względnie gdy opuszcza przydzielone mu pomieszczenie przed terminem, na który opiewa przydział — będzie on obowiązany opłacić kwotę zł. 2 za każdy dzień nieużytkowania pomieszczenia (art. 5).

b) Uiszczenie należności za pomieszczenie i stołowanie się w pensjonacie obowiązuje pensjonarzy w wypadkach chwilowego niekorzystania z pomieszczenia i stołowania się (n. p. w wypadkach urządzenia wycieczki i t. p. chwilowa nieobecność). Pensjonarze jednak mogą otrzymywać pewien zapas jadła jako ekwiwalent, o ile zamiar swojej nieobecności zgłoszą Zarządowi pensjonatu na 24 godzin naprzód.

Art. 10.

Wszystkie osoby pomieszczone w pensjonacie winne przestrzegać ściśle przepisy określone w niniejszym regulaminie jak nie mniej zaznajomić się i stosować się do regulaminu, wydanego dla pensjonarzy, celem utrzymania porządku w pensjonacie.

Art. 11.

Wszystkie osoby zamiejscowe przybywające do pensjonatu są obowiązane uiścić należne opłaty gminne (klimatyczne) na rzecz gminy Jamnej.

Art. 12.

Utrzymanie pensjonatu opiera się na systemie gospodarczej samowystarczalności, to znaczy, że wszelkie wydatki łożone na utrzymanie pensjonarzy i administrację i t. p. pokrywane

być winne z opłat uiszczanych przez wszystkich pensjonarzy za utrzymanie w pensjonacie.

Wszelkie nadzwyczajne dochody składki na Domy Wypoczynkowe, ofiary, dobrowolne datki i t. d. winne być przekazywane na rachunek funduszu uzdrojowiskowego do Kasy Zarządu Głównego S. U. K. S.

Nadwyżki kasowe dochodów uzyskane po pokryciu wydatków związanych z utrzymaniem pensjonatu przelewane będą przez Zarząd pensjonatu do Kasy Zarządu Głównego S. U. K. S. w terminach, które zostaną przez Zarząd Główny oznaczone.

Za Zarząd Główny:

Prezes: *Szeiwel.*
Sekretarz-Członek Zarządu: *Wierzbowski.*

Z orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

I.

Przeniesienie funkcjonarjusza państwowego z urzędu na inne miejsce służbowe.

Etatowy urzędnik pocztowo-telegraficzny II. kategorji został przeniesiony ze względów służbowych z Dyrekcji Poczt i Telegrafów do Urzędu pocztowego na stanowisko tego samego stopnia służbowego, ale bez zaznaczenia, iż pozostaje w tej samej kategorji.

Najwyższy Trybunał Administracyjny orzekł (wyrok z dn. 7.XI. 1929 r., L. Rej. 2990/27), że przez to pogwałcono zasadę art. 52 ustawy z dn. 17 lutego 1922 r., poz. 164 Dz. U. o państwowej służbie cywilnej.

Albowiem, wedle tego przepisu, władza właściwa posiada prawo przenoszenia urzędnika na inne stanowisko służbowe bez jego zgody, ale pod tym warunkiem, a) by stanowisko to nie było niższego stopnia służbowego, b) by przenoszony urzędnik pozostał w tej samej kategorji urzędników, c) by przenoszony urzędnik pozostał w tym samym dziale zarządu państwowego, wobec czego przeniesienie wspomniane z Dyrekcji do Urzędu pocztowego, t. zn. do służby wykonawczej, która w myśl art. 118 cytow. ustawy nie podlega jej przepisom, bez ustalenia okoliczności, iż nowe stanowisko odpowiada II. kategorji urzędników,

do której należał dany urzędnik, jest pogwałceniem rzeczonego art. 52 ustawy.

II.

Prawo do pensji wdowiej i sierocej po byłym funkcjonarjuszu b. państwa zaborczego, nie pobierającym emerytury.

Byłemu funkcjonarjuszowi b. państwa zaborczego nie przyznano uposażenia emerytalnego ze względu na brak wymogów z art. 95, 28 ustawy emerytalnej. Decyzja ta stała się prawomocną. Funkcjonarjusz ten zmarł, a wdowa po nim zażądała przyznania jej pensji wdowiej i pensji sierocej dla nieletniej córki zmarłego.

Najwyższy Trybunał Administracyjny orzekł (Wyrok z dn. 19.I. 1929 r., L. Rej. 5175/26), że pensja wdowia i sieroca się należy.

Albowiem ustawa emerytalna polska, uznając nabyte przez obywateli polskich, b. funkcjonarjuszów b. państw zaborczych prawa do uposażenia emerytalnego w tych państwach, zmierza w art. 95 jedynie do tego, aby ci z nich, co są jeszcze względnie młodsi i zdrowi, nie obciążali Skarbu Państwa przed nastaniem warunków, uzasadniających potrzebę zabezpieczenia państwowego. W stosunku do samych funkcjonarjuszów taka potrzeba nastaje przy utracie zdrowia, lub w podeszłym wieku (art. 95, 28 ustawy emerytalnej), jednak w stosunku do wdów i sierót, śmierć męża, względnie ojca, uzasadnia bezwzględnie potrzebę zaopatrzenia.

III.

Dodatek ekonomiczny na dziecko adoptowane.

Czy należy się funkcjonarjuszowi państwowemu dodatek ekonomiczny na dziecko adoptowane?

Nie należy się. Albowiem art. 4 ustawy uposażeniowej, wyszczególniając członków rodziny, na których przyznaje się dodatek ekonomiczny, nie wymienia dzieci adoptowanych. Przez wyrażenie „dzieci uprawnione“, nie ma na myśli dzieci adoptowanych, lecz dzieci nieślubne, a odpowiednim aktem uprawnione, bo to wynika z ogólnych pojęć prawnych, odróżniających „uprawnienie dziecka nieślubnego“ od „adoptacji“.

Tak też orzekł Najwyższy Trybunał Administracyjny w Wyroku z dn. 21.I. 1927 r., L. Rej. 1220/25.

IV.

Skutki rehabilitacji dyscyplinarnej.

Funkcjonarjusz kolei państwowych został wskutek popełnienia przestępstwa zwolniony ze służby, mocą orzeczenia komisji dyscyplinarnej. Następnie wskutek wznowienia, został uniewinniony sądownie i zrehabilitowany orzeczeniem komisji dyscyplinarnej o tyle, iż skazano go na karę dyscyplinarną potrącenia 10% z jednomiesięcznych poborów, oraz przywrócono do służby państwowej. Czy ma prawo domagać się wypłaty wstrzymanych w międzyczasie poborów, oraz umorzenia na mocy amnestji wspomnianej kary potrącenia?

Ma prawo. Albowiem, skoro nastąpiło rehabilitujące orzeczenie komisji dyscyplinarnej, to tem samem zostały zanulowane skutki pierwotnego orzeczenia dyscyplinarnego, więc też przywrócone prawo do poborów służbowych, wstrzymanych na mocy pierwotnego dyscyplinarnego orzeczenia. Wynika to z ogólnych norm prawa, które nakazują zwrot tego, co było niesłusznie komukolwiek zabrane. Również wskutek amnestji z dn. 6.VII. 1923 r., poz. 555 Dz. U. umorzoną być musi wspomniana kara, jako będąca karą porządkową.

Tak rozstrzygnął sprawę w konkretnym wypadku Najwyższy Trybunał Administracyjny w Wyroku z dn. 24.X. 1929 r., L. Rej. 2106/27.

V.

Zwrot kosztów leczenia funkcjonarjusza państwowego.

Funkcjonarjusz państwowy z powodu ciężkiej choroby został skierowany przez lekarza powiatowego do szpitala dla poddania się operacji. Czy ma prawo po operacji domagać się od Skarbu Państwa zwrotu kosztów pomocy lekarskiej, niezbędnego zabiegu chirurgicznego i leczenia szpitalnego w części, przewidzianej rozporządzeniem z dn. 4.VIII. 1926 r., poz. 555 Dz. U.

Ma prawo w wysokości 75% tych kosztów. Albowiem z przepisów §§ 2, 7, 8, wspomnianego rozporządzenia, wynika, że do państwowej pomocy lekarskiej należy dokonywanie „najniezbędniejszych zabiegów chirurgicznych“, że potrzeba zabiegu chirurgicznego, więc oczywiście lekarskiego, powoduje umieszczenie w szpitalu, że Skarb Państwa opłaca w określonym stosunku koszty leczenia w szpitalu, a nietylko utrzymania, że użyte w § 7 wyrażenia: „za leczenie szpitalne Skarb Państwa opłaca 75% taksy, ustanowionej dla szpitali państwowych i samorządowych“, oraz „poza opłatą 75% wyszczególnionej taksy szpi-

talnej i t. d.", dotyczą nietylko szpitalnej taksy utrzymania, lecz wszystkich taks, obowiązujących w szpitalach państwowych i samorządowych, odnoszących się do różnego rodzaju zabiegów lekarskich, więc i za samą operację, jako niezbędny zabieg chirurgiczny, nie podpadający pod pojęcie „specjalnych zabiegów", które rozporządzenia odróżnia od „najniezbędniejszych zabiegów chirurgicznych".

Tak rozstrzygnął sprawę konkretną Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dn. 7.XII. 1929 r., L. Rej. 4192/27.

Z KARTY ŻAŁOBNEJ.

Dnia 17 lutego b. r. zmarł śp. kolega Franciszek Mosio, Komisarz Kontroli Skarbowej w Strumieniu, w pełni młodego życia pozostawiając po sobie żal nietylko wśród kolegów lecz także miejscowego społeczeństwa, a dowodem tego było bardzo liczne oddanie ostatniej posługi na pogrzebie.

Dla stowarzyszenia U. K. Sk. ubytek śp. Mosia, jest wielką i niepowetowaną stratą, gdyż pracą swoją dawał wielkie usługi naszej organizacji.

Cześć jego pamięci!